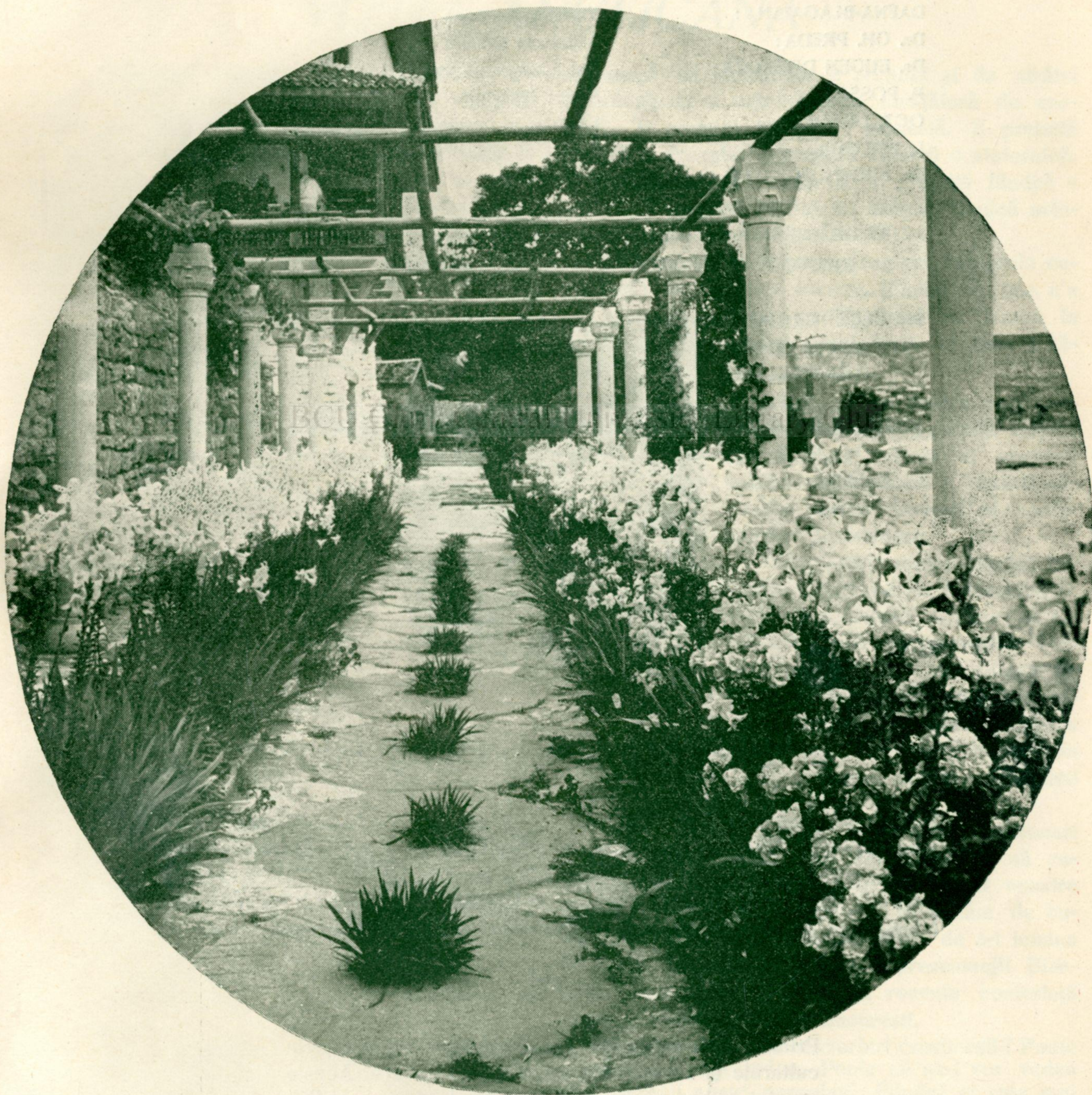
VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL II. Nr. 7 IULIE 1935

Balcic: Reşedinţa de vară a M. S. Regina Maria

Alea crinilor

Anul II **Sibiu, Iulie 1935** **Nr. 7**

VIAȚA ILUSTRATĂ

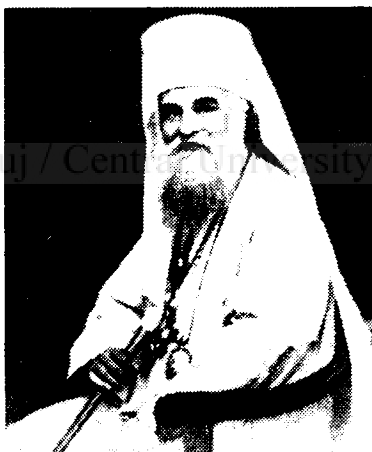
Director: NICOLAE COLAN

...CA TOȚI SĂ FIE UNA

VIZITA ANGLICANĂ

In preajma Patimilor Sale Mântuitorul s'a rugat fierbinte pentru ucenicii săi, ca Părintele ceresc să-i păziască de uneltirile vicleanului. Dar s'a rugat și pentru ceice prin lucrarea sfinților apostoli vor crede în Hristos, ca „toți să fie una". Ca să vadă lumea că ceice „în Hristos s'au botezat, în Hristos s'au și îmbrăcat" și că ceice *un* Domn au, sunt uniți în aceeași credință și trăiesc în duhul aceleiași vieți pătrunse de dragostea frățească.

Ci nu toată creștinătatea a rămas în credința întru care s'a botezat. Unii creștini s'au rupt dela sinul maicii lor; s'au despărțit de trupul mistic al Domnului, alcătuind diferitele confesiuni și secte. Unii s'au rupt din pură slăbiciune omenească, alții din orgoliu, sau pofta de a domina. Cu sufletul liniștit însă n'au fost ei niciodată. Nu se simțeau bine văzând cum s'a sfârticat cămașa necusută a Mântuitorului. Cuvântul Scripturii: „frumos lucru este ca frații să fie'mpreună" — le sfredelea auzul în toată buna vremea. Ca după un paradis pierdut, se doreau după „unirea duhului" și după „legătura păcii", la care i-a învățat Izbăvitorul prin gura apostolului său Pavel.

I. P. S. Sa Patriarhul Miron

Râvna sacră după unitatea Bisericii lui Hristos se vădește și astăzi în preocupările creștinătății. Biserica anglicană stă în fruntea bisericilor cari se ostenesc să refacă trupul lui Hristos în toată frumusețea lui inițială. De aceea își trimite în toate părțile crainicii săi. Nu pentru a face prozeliți, ci pentru a căuta drumurile cari duc la izbăvitoarea reunire.

In prima jumătate a lunei Iunie și-a trimis la noi o seamă de episcopi și de teologi, pentru a cunoaște nemijlocit, din gura ierarhilor și învățaților noștri, credința și viața ortodoxă și pentru a asculta părerea acestor ierarhi și teologi despre biserica anglicană.

Vizita înalților oaspeți este prilej de mare bucurie pentru fiii sfintei noastre Biserici. Ea însemnează că ortodoxia e prețuită și de străini ca adevărata și mântuitoarea învățătură de credință. E prețuită fiindcă e modestă. E prețuită fiindcă e dreaptă. E prețuită fiindcă e statornică. E prețuită fiindcă e sinceră. E prețuită fiindcă e eroică. E prețuită fiindcă nu urăște; fiindcă ortodoxia e religia iubirii.

Nici o biserică creștină nu are însușirile cuceritoare ale Bisericii noastre, fiindcă nici una n'a rămas credincioasă lui Hristos în măsura desăvârșită în care a rămas aceasta.

Iată pricina pentru care ortodoxia ispitește pe mulți ierarhi și cărturari mireni ai bisericii anglicane, dupăcum a cucerit admirația multor învățați ai confesiunilor protestante.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Conferința dintre trimișii bisericii anglicane și reprezentanții Bisericii ortodoxe române nu însemnează că în domeniul credinței noastre am avea ceva de îndreptat prin adăogire sau scădere. Nici n'o cere nime. Datoria noastră este să ne *mărturisim* credința, s'o arătăm în toată frumusețea ei și altora, pentru a-i converti și a-i face părtași mântuirii.

Noi n'avem putința să trimitem misionari în țări străine. Dar când cei însetoșați să cunoască comorile duhovnicești ale sfintei noastre Biserici *vin la noi*, se cuvine să săltăm de bucurie și să ne aprindem de râvna de a-i lumina în duhul dragostei. Ceeace reprezentanții Bisericii noastre au și făcut în recenta conferință anglicano-ortodoxă dela București.

Rezultatul acestor convorbiri creștinești? Poate că noi nu-l vom vedea. Poate că nu-l vor vedea nici urmașii noștri apropiați. Fiindcă el este mai mult în mâna lui Dumnezeu decât în a oamenilor. Dar „in magnis et voluisse sat"!

De-ocamdată să ne bucurăm deci. Și să ne iubim tot mai fierbinte sfânta noastră Biserică, de care se apropie tot cu mai multă prețuire și străinii.

NICOLAE COLAN

CLIPE DIN VIAȚA DOMNITORULUI DIMITRIE CANTEMIR

ÎN VÂLTOARE

Dimitrie Cantemir

I

De trei zile și de trei nopți se întreceau în dangăt clopotele dela Mitropolia Iașului, cu cele dela Trei Ierarhi și cu cele din clopotnița Goliei, stăruind s'aplece darul biruinței asupra armelor creștine, cari luptau într'una de trei zile și de trei nopți cu turcimea păgânească, prin laturile Stănileștilor de pe țărmul Prutului. Frumoasa și iscusita și cucernica doamnă Casandra își aprinse toate sfeșnicile în paraclisul ei de casă, postea și se ruga fierbinte pentru norocul drag soțului ei Dumitrașcu Vodă și când scăpăta de oboseala îngenunchierii, își primenea puterile cu mângâierea citaniei din Biblia dăruită ei de tatăl său Șerban-Vodă Cantacuzinul. Iar în straja serii celei de-a treia, își strânse'n jurul său și pe cele două fetițe mai mari și pe cei patru copilași mai nevârstnici, să se roage împreună pentru izbânda tatălui lor celui bun. Paraclisul se umplu de șoapte neprihănite, ca șoaptele îngerești. Cu adevărat, închinătorii îngenunchiați, în lumina făcliilor licăritoare păreau o mică ceată cerească, ce aduce prinos de slavă Domnului domnilor și Împăratului împăraților...

II

Moșul Boantăș, rudă de sânge și povățuitorul Curții, în lipsa voevodului, îmbrățișa cu privirea-i înmueată de duioșie mănunchiul închinătorilor cucernici și ochii lui blajini fărâmară câte-o lacrimă limpede în colț de gene. Iar în mintea lui se înfiripa așa șireagul gândurilor:

...Doamne, cum să-i știu eu spune vestea asta strivitoare?... Cum?... Căci doar credința sufletului ei a îndrumat pașii soțului său Dumitrașcu-Vodă spre ortăcie cu creștinii pravoslavnici, împotriva necredincioșilor... Spre înfrățirea armelor moldovene cu cele ale muscalilor lui Petru cel Mare, pentru înălțarea Crucii și surparea Steagului verde... Pe urmele tatălui său întovărășit cu creștinii din apus pentru isbânda Evangheliei lui Hristos asupra legii lui Mohamed... O, cum arde și acum făclia credinții în sfeșnicul sufletului ei, încins în văpaia rugăciunii!... Cum scapără fiorul credinței în ochii ei aprinși!... Cum îi tremură stropii fierbinți pe genele neclintite... O, cum s'o știu vesti eu să-și curme rugăciunea că-i zadarnică!... Și credința ei a înșelat-o!... Lupta s'a sfârșit, creștinii-s stropiți și soțul ei încercuit!... Și cu el alăturea toți boierii Țării și'n fruntea tuturora însuși Marele Țar al Moscovei!... Că-i suspin și jale mare în tabăra creștinească și-i chiot și joc nebun în rândurile păgânilor!... Cum s'o știu vesti?... Cum?...

Anastase, vechiul om de încredere, înțelese furtuna din sufletul moșului Boantăș, de-aceea se apropie încetinel de paraclis și închinându-se șopti, ca pentru sine:

— Mărită Doamnă, iartă-mi îndrăsneala, dar curg fugarii ca puhoaiele spre mează-noapte...

Copilașii cei mai mărunți il priviră cu ochii mari, dar doamna Casandra rămase tot încremenită în rugă. Sfetnicul Anastase prinse a grăi mai tare:

— Luminată Stăpână, țarul Petru-i în ghiara Șvedului... Carol al XII-lea chiar acum pune la cale răsbunarea pentru rușinea dela Pultava...

Tresăriră de spaimă copiii cei mai mari, dar mama lor rămase tot nemișcată, ca o stâncă. Uimit, credinciosul Anastase începu și mai puternic:

— Măria Sa, Dumitrașcu-Vodă-i în lațul vizirului Mehmed!... Și Pildhi-pașa din Bender strânge lațul să sugrume pe Domnul nostru!... Iar hanul Devlet-Ghirai al Tătarilor îl ajută!...

Copilașii înfiorați umplură paraclisul cu țipetele lor sfâșietoare. Ele deșteptară din visul rugăciunii și pe doamna Casandra. Mirată își roti ea în jur privirea și întâlnind pe bătrânul Anastase cu chip de ceară, îl întreabă în glas mustrător:

— De ce'nspăimânți copiii?

— Doamna noastră, ridică-te, să fugim cu fugarii, că ne-amenință și pe noi primejdiea.

— Cu ce fugari?

— Cu cei dela Stănilești.

— Cu fricoșii cari n'au avut curajul să stea'n față cu vrășmașul?

— Nu, Mărită Stăpână, ci cu vitejii cari dup'o luptă aspră de trei zile se mai putură smulge din blestematul clește turcesc.

— Dece să nu rămânem pe loc, ca cei din linia de bătaie?

— Căci pe ei îi strânge amarnic afurisitul cerc vrășmaș și ei, sărmanii, nu mai au zile, ci numai ceasuri...

— Infrânţi?

— Zdrobiţi!

— Şi prinşi?

— In capcană toţi cei vii!

— Şi Dumitraşcu-Vodă?

— Dimpreună cu Aga Dumitru şi cu hatmanul Neculce şi cu căpitanul Brahă şi cu armaşul Nicolaie şi cu cămăraşul Antioh şi cu sulgerul Carp şi cu boierii Zăr şi Rugină şi Codreanu şi alţi fruntaşi ai Moldovei...

— Dar cu ţarul Petru ce s'a întâmplat?

— In acelaş năvod se sbate şi el, dimpreună cu sfetnicul său Safirov şi cu generalii Şeremetev şi Benne şi Ianuş şi cu ruda Voastră, spătarul muntean Toma Cantacuzinul şi cu alţii dintre fruntaşii neamului muscălesc.

— Şi, nu-i chip de scăpare pentru luptătorii Crucii?...

— Numai o minune dumnezeească le-ar mai putea ajuta — îi răspunseră şi Anastase şi Boantăş de-odată.

— O, puţin credincioşilor, ce repede vă pierdeţi voi cumpătul!... De-aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar numai, n'aţi vorbi aşa!... Nu ne-a învăţat oare Fiul lui Dumnezeu, că dacă mama-şi va uita de fătul său, Tatăl cel ceresc nu-şi va uita în veci de cei cari-l iubesc şi-i slujesc cu credinţă?... Inlături dar cu desnădejdea!... Cu noi este Dumnezeu!... Dacă-i nevoie, El ne face şi minuni şi ne scoate din primejdii!... Pân'atunci gătiţi-mi rădvanul, strângeţi-mi la un loc ce-i mai de preţ dintre auriturile şi mărgăritarele mele, căci încă'n astă noapte am să fiu la Ţuţora de lângă Prut, unde m'aşteaptă împărăteasa Caterina, să descâlcim noi — cu ajutorul lui Dumnezeu — lucrurile, pe cari le încurcară bărbaţii slabi de înger!... Nu vă temeţi!... La ispravă dar, sfetnici dragi!... Iar voi, copilaşii cei scumpi ai mamii, îndoiţi-vă cu mai mult foc rugăciunile, pentru mântuirea tatălui şi-a Moldovei!...

III

Noaptea se lăsase lin. Printre brezdele de fân însângerat şi prin holdele călcate în picioare de oameni şi de cai zăceau ca znopii morţii şi răniţii dela Stănileşti. La poalele unui deluşor străjuea o negură de turcime. Pe coastele lui dormita desnădăjduită oastea creştină moldoveană-muscălească. Pe muchea lui vegheau agitate două corturi de pânză. Intr'unul pâlpâea o luminioară şi graiuri de jale pluteau în largul lui.

— Vezi, Dumitraşcu-Vodă, ce ciudată-i lumea asta şi ce neputincioase's planurile omeneşti!... Plănuieşti una şi iese alta. Eu am plecat de-acasă cu gândul de-a mă urca pe tronul lui Constantin cel mare din Bizanţ şi azi, iată-mă ajuns în prinsoare — grăi Petru cel Mare.

— Eu, luminate Ţare, visam şi scaunul din Bucureşti şi azi iată-mă şi fără de al Moldovei — îi răspunse robit de griji povarnice domnul moldovean.

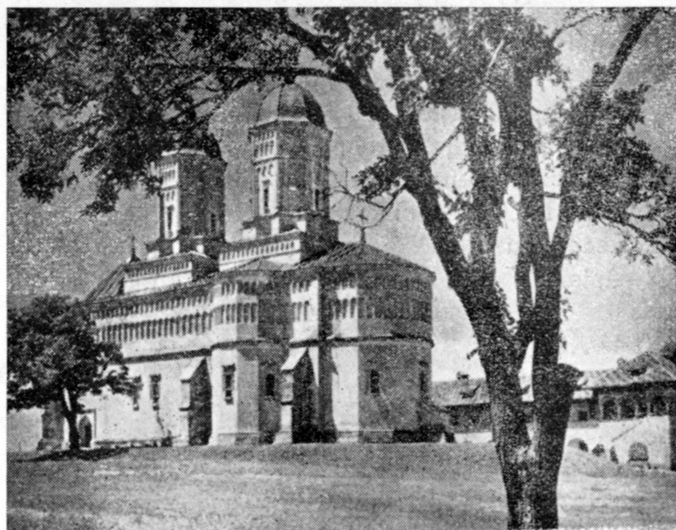
— O, voevoade, ce trist este să calci din domnie în robie!... S'apuci pe mânile vrăşmaşului celui mai crâncen!... Pildhi-paşa mă va da pe mâna şvedului Carol şi-acela mă va purta ca pe-un urs înlănţuit prin tot cuprinsul ţării lui pân' mi-oi da de durere ortul... O, decât aşa, mai bine o spadă în inimă — mărturisi împăratul.

— Ţare Petre, soartea mea-i şi mai crâncenă. In mâhnirea lui pentru trădare, vizirul Mehmed mă va trece prin toate caznele şi mă va stârpi fără milă cu tot neam de neamul meu... De mine, n'aş zice nimic, dar mi se rupe inima de jalea Casandrei mele celei bune şi cucernice... O, nu vreau să-i văd cu ochii mei capul ei cel frumos rostogolindu-se subt paloşul păgân!... Şi nu vreau să-mi văd pe cei şase copilaşi spintecaţi de sabia turcească!... O, ce cuminte-i Maria cea de unsprezece ani şi ce frumuşică-i Smaragda cea mai mică... O, ce rumeni şi vioi sunt băeţaşii Mateiu, cel de nouă anişori şi Constantin şi Şerban şi Antioh cel mai mărunt... Şi eu să-i las pradă nelegiuiţilor?... Să le sfâşie ienicerii trupşoarele plăpânde şi să le arunce şi să le calce'n ţărâna drumurilor?... O, nu se poate!... Am să trimit îndată un crainic şiret şi iute, să le vestească primejdiea şi să-i ajute să scape din viesparul Iaşului în cetatea întărită dela Suceava!...

Gând de aur, Voevoade, dar cum se poate înfăptui? Cum va străbate el, crainicul Buneivestiri, prin norii deşi ai turcimei?

— Cu iscusinţă.

— Crezi că afli un aşa moldovean?

Mănăstirea Cetăţuia din Iaşi, de unde a plecat D. Cantemir la Stănileşti

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Cred, împărate.

— Şi nu te va trada?

— Nu.

— Ei, atunci, Dumnezeu să-ţi ajute prietene Dumitraşcu, să-ţi vezi dorul împlinit şi de va izbuti crainicul tău, să nu-şi uite nici de Caterina mea, s'o vestească şi pe ea să părăsească Ţuţora şi să se înapoieze la Moscova...

IV

Se umplu de lumină şi cortul lui Dumitraşcu-Vodă. Se 'nfăţişară 'n clipă toţi boierii şi-afară răsăriră 'n uşă câteva pâlcuri de moldoveni. Domnul ieşi cu blândeţe în faţa lor şi le grăi:

— Toţi ştiţi turceşte?

— Toţi, Măria Ta.

— Dar curaj aveţi toţi?

— Suntem doar moldoveni!

— O să văd îndată. Aici am un rând de haine şi câteva arme turceşti... Care le îmbracă şi care străpunge cu ele şirele turceşti?

— Când?

— Acum, în clipa asta.

— De ce?

— Să duceţi Doamnei mele şi coconaşilor mei vestea să fugă din Iaşi la Suceava, căci de nu-i copleşeşte potopul.

Moldovenii căutau cu teamă unii la alţii, dar nu se mişcau din loc.

— Voinicului care 'ndrăsneşte să săvârşească vrednicia asta, îi pun în palmă punga asta de galbeni!

Moldovenii priveau cu jiind la punga umflată, dar par'că erau pironiţi.

— Dau două pungi, pline-plinuţe!

Nu răspunde nimenea.

— Dau şi-un caftan de boierie!

Tăcerea mormântului.

— Nu se află nimenea?

Nici-un răspuns nici-acum.

— Pieriţi din faţa mea nemernicilor! Pieriţi că mi se face rău!... Nici-unul n'are curajul să-şi cheltuească viaţa netrebnică pentru Domn şi pentru Ţară?... Nici-unul?... O să 'mbrac eu haina turcească! O să 'ncing eu armele lor! O să mă strecor eu printre rândurile păgâneşti! O să-mi mântuiesc eu coconii! O să răscol eu Ţara de sus şi-o să despresor pe cea de jos! Şi pe voi cei laşi de aici!... Sboară, pleavă, de-aici!...

Dumitraşcu-Vodă îmbrăcă în clipă straiele streine, încinse armele păgâne şi ieşi din cort. In uşă îl întâmpină boierul Brahă, căpitanul darabanţilor şi-l agrăi pe Vodă în glas înmuiat de ruşine:

— Măria Ta, iartă şi ia-mă şi pe mine.

— Vino!

Şi amândoi o apucară spre cortul împăratului.

V

Petru cel Mare sta neclintit, ca un stâlp uriaş în uşa cortului său larg şi pândea cu încordare un punct din zare. Apropiindu-se Domnul Moldovei, Petru îl prinse cu stânga pe după grumazi, iar cu dreapta-i arătă locul din zare.

— Spune ce vezi tu acolo, Dumitraşcule?

— Cercul turcesc pare rupt.

— Caută şi mai bine.

— Parecă tot creşte spărtura.

— Ce poate fi oare?

— Se retrage de-acolo turcimea.

— Din ce pricină?

— Să nu mai căutăm pricinile, ţare Petre, făr' să grăbim a ne retrage şi noi până 'n zori, prin poarta deschisă. Eu de altcum eram gata de-a porni singur să-mi fac drum printre vrăşmaşi, să-mi mântuiesc şi casa şi moşia.

VI

Răsărea de peste Prut soarele din luna lui Cuptor. Toată firea sălta de fericire. Dar mai mare era bucuria şi fericirea în largul oastei celei creştine scăpată din gâtlejul morţii.

Domnitorii erau veseli, căci sosiră şi Doamnele lor să fie părtaşe marei bucurii.

— Curajul meu ne-a mântuit! se lăuda împăratul Moscovei.

— Şi norocul, ţare Petre, adause Domnul Moldovei.

— Şi mărgăritarele mele cele de mult preţ trimise'n dar paşalelor, vor fi ajutat la deschiderea porţii de scăpare, Domnilor! întregi în glas mustrător împărăteasa Caterina.

— Nu mai puţin v'a scăpat ajutorul lui Dumnezeu, cerşit trei zile şi trei nopţi dearândul, numa'n post şi rugăciune! rosti luminată de credinţă înţeleapta Doamnă Casandra.

A. NANU

IARĂŞI...

NOI ŞI STRĂINATATEA

Am arătat şi cu alt prilej (numărul nostru pe Martie), cu câte păcate se încarcă cercurile noastre conducătoare când dau o atât de puţină atenţiune propagandei românismului autentic în străinătate. Aţi presupus atunci, desigur, câtă amărăciune îşi adună în suflet un frate de-al nostru când iese din ţară şi vede România, aşa cum e prezentată străinilor, mică şi de nimic, când de fapt e atât de

mare și-atât de generos dăruită de Dumnezeu cu de toate. Spuneam atunci, că decepții de natura arătată acolo, voiu mai avea. Aș fi dorit să fiu proroc mincinos și să nu mai dau față cu ele nicăiri și niciodată.

In zilele de 16—19 Maiu a. c. a avut loc aici în Breslau, expoziția sud-ost europeană. Socoteam că vom avea și noi parte, acolo. Mare mi-a fost bucuria, când în ziarele cari anunțau țările participante, am putut să citesc și numele României noastre scumpe printre ele. „Desigur vom fi la înălțime!" cugetam eu, până a nu se fi deschis expoziția. Breslau e cel mai puternic nod comercial și industrial al Germaniei de răsărit. Drumul scurt dela granița românească de nord până aici, trece prin Polonia, țara — după câte știu — cu cele mai ieftine tarife pe căile ferate. Germania are nevoe apoi de atâtea din produsele solului românesc. Pe-aici e cea mai avantajoasă cale de scurgere a lor din hambarele abundent încărcate ale țării noastre. Tot atâtea motive cari mă îndemnau să cred că acasă se va simți importanța acestei expoziții-târg și cei dela cârmă vor căuta să profite. Am pus, deci, deocamdată „de cuiu" acest gând și mi-am văzut de-ale mele, mai departe. Și a venit apoi mult așteptata zi a inaugurării sărbătorești a expoziției. Au fost de față, aici, ambasadorii la Berlin ai statelor participante și au cuvântat ca de obiceiu. Ocupat la școală, nu m'am

Țărăncuță din Morlaca

Casă țărănească

dus la ceremonie, dar mi-am propus să petrec o după amiază liberă, în întregime acolo. Când am citit în ziare că „și România are un pavilion plin de gust", începusem să am emoții. Conjuncțiunea „și" era suspectă: sau e ranchiunos reporterul și noi ne-am prezentat bine, sau stăm slab și, în cazul acesta, acelaș reporter ne face o binevoitoare mențiune, nu pentrucă am merita-o, ci fiindcă așa dictează legile ospitalității. Mă voi duce și mă voi convinge cu proprii mei ochi. Și-am plecat să mă conving. Eram cu o seamă de cunoscuți nemți. Prima impresie a fost măreață. Un vânt potolit înnoda în falduri unduioase drapelele expozanților arborate la intrarea frumos pavoazată a expoziției. Tricolorul românesc printre ele. Mi-am săturat ochii pe el cu mândrie. Nu-l mai văzusem de-atâta vreme. Acum fâlfâia a bucurie pe pământ străin. A fost duioasă și tulburătoare clipa aceea. Emoțiile ei îmi vor rămâne, tainic, pe toată viața în suflet. Am vizitat întâi pe străini; mai mult în fugă. Inima mă mâna la noi acasă. In sfârșit, am ajuns și acolo, cu gândul că voi poposi mult.

Locul ce ni s'a dat în expoziție era de frunte. Dar la „standul" nostru, puțini vizitatori. Pereții dinafară ai pavilionului românesc, erau tapetați cu câteva placate, aplicate rar de tot, unde și unde. „Mâncați mai multe fructe"... cam așa și cam atât scria pe ele. In pavilion, o atmosferă de... muzeu sărac și prăfuit. „Custodele", un tânăr domn, ședea la masa de scris, adâncit în lectura unor gazete. Nu-l deranja nimeni în clipa aceea. De pe scrumiera încărcată de cenușe și mucuri de țigări ce-i ședea vinovată înainte, pricepeam că nici până aci nu-l prea tulburase multă lume.

— Păi!... să-l tulbur eu!... spusei însoțitorilor.

Unul din ei, se repezi înaintea mea. Il întrebă ceva. Ii răspunse într'un mod ce-mi urcă sângele'n obraji. De rușine?... de nedumerire? Eram pe punctul de-a renunța și a-mi vedea de drum. To-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tuşi!... Il salut, îi spun că sunt român, student aici la Breslau, şi-l rog să-mi acorde câteva clipe să stăm de vorbă. Am aflat curând cheia situaţiei .Mi-a spus că e german din Bucureşti, că-i funcţionar la camera de comerţ româno-germană din Berlin, care a aranjat participarea noastră la expoziţie, că puţinul ce s'a expus acolo — câteva costume româneşti potrivite pe manechine, nescai tablouri, ceva seminţe şi tapete etc. — e cules din casa ministrului nostru la Berlin, Dl Petrescu-Comnen. Din ţară nu s'a pus la dispoziţie nimic, nu s'au trimes nici barem ceva reclame, broşuri şi alte „fleacuri„ de acestea, cu toatecă ministrul nostru le-a cerut insistent la Bucureşti, până în ultimul moment.

Acum înţelegeam de ce tânărul nostru domn — care în realitate era destul de amabil — fusese atât de „imposibil" cu însoţitorul meu ce se „dădu" la el. Nu era nepoliticos, cum îl calificase acela, ci jenat. Eu, în locul lui, poatecă nu puteam fi altfel. Adică, pur şi simplu n'aş fi putut sta acolo. Am plecat lămurit, luând şi dela pavilionul românesc două amintiri: prospectul de librărie al casei editoare F. A. Brockhaus din Leipzig asupra cărţii-album: Rumänien, alcătuită de Kurt Hielscher (prefaţă de dl Octavian Goga) şi nişte cumplite dureri de cap ce mi-au dat mult de furcă în noaptea aceea. Atât!

Alăturea, pavilioanele Jugoslaviei, Bulgariei, Poloniei... Acesta din urmă, de proporţii apreciabile. Nu-l puteam lua ca termen de comparaţie, fiindcă între Polonia şi Germania, prin firea lucrurilor (sunt vecini, doar), schimbul de mărfuri trebue să fie şi e într'adevăr foarte avansat. Dar Jugoslavia, Bulgaria... Erau pline de vizitatori. Fiindcă aveau ce vizita. Se luau informaţiuni, se consultau prospecte şi probe de mărfuri, se tratau chiar afaceri. Şi apoi, reclame din abundenţă...

Nu mă întind mai departe.

Nu ştiu ce-or fi scris ziarele româneşti asupra participării noastre la expoziţia din Breslau. Ministrul nostru, la deschidere, a spus în cuvântarea inaugurală oaspeţilor, să nu considere pavilionul românesc decât ca o modestă carte de vizită a ceeace *poate* prezenta România. Cuvintele Dsale erau cele mai potrivite cu situaţia. Şi apoi, într'un cerc restrâns, cum mi s'a comunicat pe cale particulară, a promis că va trimite cadou la Bucureşti prospectele abundente ale celorlalte ţări, ca să se vadă acolo un lucru de mult ştiut: în consulatele noastre (legaţiile tot mai au câte ceva!), în birourile de voiaj, n'ai găsi o reclamă românească — să vrei s'o plăteşti! Am experimentat eu însumi acest lucru şi-mi dau bine seama de ce spun. Iniţiativa statului în această privinţă e cu desăvârşire absentă. De ne-am lăsa numai în nădejdea ei, am fi şi mai puţin — şi mai puţin drept — cunoscuţi (şi'n consecinţă: mai puţin apreciaţi), decât cine ştie ce Patagonie exotică. Norocul nostru că iniţiativa privată îşi împlineşte cu prisosinţă poruncile româneştei ei conştiinţe. Mă gândesc la seara românească aranjată acum de curând, cu deplin succes moral şi naţional, la Universitatea din Berlin. Scriem despre această mângâitoare manifestaţie în altă parte a revistei.

Eu încheiu rândurile acestea pe care n'aş fi voit în ruptul capului să am prilejul să le scriu, cu o urare: aceea de a vedea pe logofeţii noştri politici cari sforăesc la zile mari „demnitate naţională", „loc de frunte în concertul european" şi toată gama frazelor pompoase şi goale ca o minciună, dând cu democraticul şi fudulul lor nas pe la câte-o expoziţie ca cea dela Breslau, ca să ia lecţii de românism.

Căci e un non-sens — mai mult: lipsă de bun simţ — să cânţi romanţe şi şoapte de amor sub ferestrele unei „iubite" bolnave (ţara năcăjită), în loc să pui mâna, să ajuţi, să diregi, să tămăduieşti...

Breslau, Iunie 1935.

GRIGORIE T. MARCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Visătorul

Un visător din astă lume,
Un visător sfios şi blând,
Un prigonit de-acelaş gând
A mers pământuri fără nume,
O floare scumpă căutând.

Şi pentru floare — fericirea —
A dus într'una luptă grea.
Nădejdea toată ce-o avea
A pus-o'n lupta sa cu firea
Ce'n calea vieţii lui şedea.

In străduinţa sa nebună
El semăna cu-acel pescar
Ce năzueşte către far,
Cuprins pe mare de furtună...
Un ideal şi-atât amar!

A străbătut păduri umbroase,
S'a strecurat, gemând, pe brânci,
A sângerat pe negre stânci
Şi-a tremurat prin ţări geroase
Cel visător cu ochi adânci.

Delicatul poet Șt. O Ios'f, dela moartea căruia s'au împlinit, de curând, 22 ani

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Meleaguri fără de verdeață,
Incremenite'n val de foc —
Pustiuri fără de noroc,
Dorind eternul strop de viață —
A'ntâmpinat din loc în loc.

Și haina lui — acuma ruptă —
A fluturat precum un steag...
Sărmanul visător pribeag!...
Să fie viața numai luptă,
De lacrimi negre un șireag?!...

Și, dup'atâta sbuciumare,
Tărâmul pururea sărac
S'a'mpodobit cu flori de mac.
Părea ostrov pierdut în mare.
O clipă rătăcită'n veac.

O, nu-i aceasta fericirea,
Ci numai farmec trecător!...
Și, totuș, bietul visător
Crezù că-i asta licărirea
Ce dă lumină'n viitor...

Cuprins de plumbul istovirii
Doborâtor și ne'ndurat
Odihnei blânde s'a lăsat...
Și-au murmurat ușor zefirii
Pe câmpul cel îmbălsămat.

Dar, iată, visurile multe
S'au coborât acuma stol
Și fâlfâind îi dau ocol,
Silindu-l toate să li-asculte
Șopotitorul graiu domol.

Din hău'-acesta se desprinde
Un singur vis mai luminos,
Cum, din trecutul neguros,
Cu lumea sa de gânduri stinse,
Se deslipește-un chip frumos.

De-asupra lui crezu că vede —
Plutind asemeni unui nor —
Un înger palid, gânditor,
Din gura căruia purcede
Un dulce vis, răsunător:

„Prea mult un om să nu cuteze!
Să năzuiască cumpătat!
Să nu dorească ce nu-i dat
In sfera vieții să viseze!“
Apoi la ceruri a sburat.

L-a stăpânit o clipă teama,
O clipă numai — ș'a trecut...
O, gândul cel neabătut —
De-ți dai cumva mai bine seama —
Mai tare unde-a fost văzut?!

...Și-a colindat întreg pământul,
Mereu și fără de răgaz.
In luptă cruntă, un talaz
Părea voința și avântul —
Un val ce surpă din zăgaz.

. . . .

Era bătrân când se pătrunse
De adevărul neclintit,
Că'n lumea noastră nu-i sortit —
Oricât îndeamnă voci ascunse —
Să dăinuiască-un fericit.

Și-atunci, lovind orânduirea,
Ce poruncește să trăești
In chinuri supra omenești,
S'a dus să afle fericirea,
Trecând hotare pământești.

DAFNA-BLAGAIANA.

Mănăstirea Dealu

ÎNDRUMAREA VIEȚII

ATITUDINEA NOASTRĂ

Se ştie că există o limită a puterilor noastre pe care o stabileşte starea sănătăţii şi a cugetării.

Oricare ar fi puterea sufletească, dacă se întâmplă să ne tuberculizăm, să devenim arteroscleroşi, canceroşi, etc., activitatea noastră rămâne redusă.

Tot aşa şi cu gândirea.

Simplul lucrător ca şi marele industriaş, învăţătorul dela sat ca şi profesorul dela Universitate, la începutul vieţii lor sociale s'au diferenţiat în gândirea lor prin aceea că unii şi-au zis: voi fi lucrător sau institutor, iar alţii: voi fi industriaş sau mare profesor. Acelaş fenomen se petrece cu fiecare din cei ce ocupă o treaptă pe scara socială. Singură gândirea este aceea care-i ridică sau îi opreşte în ascensiunea lor. Unul adoptă atitudinea modestă, umilitoare de lucrător, sau de funcţionar; altul din prima zi ia atitudinea marelui om. Şi câte odată această atitudine este suficientă pentru a da unuia şi altuia o personalitate.

Când suntem îmbrăcaţi cu vesminte uzate, când toaleta ne este neglijată, când ghetele şi pălăria ne stau rău, luăm noi înşine o atitudine ruşinată, opărită, umilă faţă de acei ce sunt bine şi corecţi îmbrăcaţi. Din moment ce ne punem însă haine bine croite, ne îngrijim barba, părul, etc. privim oamenii în faţă; această atitudine activă, pozitivă, aduce respectul altora.

Observaţi aspectul unui om surprins de furtună, ud — cum se zice — până la oase, comparaţi-l cu acel al unuia care trece prin ploaie îmbrăcat şi încălţat cu impermeabile. Cel dintâi va lua atitudinea negativă, desamornică faţă de elementele naturii, al doilea pare că o domină.

Priviţi boxerul din ring sau campionul de tenis ce apare pe câmpul de sport. Au atitudinea învingătorilor, sunt siguri de ei şi de succesul lor şi această atitudine le creşte puterea, influenţează pe adversar şi chiar pe spectatori.

Deîndată ce simţiţi în D-Voastră puterile ce le posedaţi, luaţi atitudinea omului care le posedă. Această atitudine vă asigură puteri nebănuite. Vremea şi evenimentele par că se modifică, şi jumătate din greutăţile vieţii par să fie învinse înainte ca ele să se evidenţieze.

Dacă nu sunteţi mulţumiţi cu starea actuală sau cu soarta, schimbaţi atitudinea şi prin asta totul se schimbă în jurul persoanei voastre. Lumea în adevăr pare să fie o oglindă în care cineva se reflectează singur. Dacă surâdeţi surâde şi ea, dacă arătaţi o faţă neplăcută şi ea vă arată o mină rea.

Când este vorba să schimbăm atitudinea noastră trebue să facem uz nu numai de autosugestiuni, dar şi de o supunere la adevăratul eu, la adevărata constiinţă morală de care am vorbit într'un articol anterior.

Toţi suntem candidaţii bunei sănătăţi, a bunei gândiri, a succesului şi fericirii. Toţi avem dreptul să întrebuinţăm puterile naturale. Ceeace arătăm la exterior contribue să cultive şi să desvolte calităţile bune congenitale.

Un marinar care îşi cunoaşte meşteşugul, ştie că pentru a dirija barca spre Sud, nu e nevoe ca vântul să sufle în această direcţie. Prin pânză şi cârmă se regulează poziţia, se determină calea de urmat.

Dacă marinarul ia deci atitudinea necesară, vântul va duce barca spre ţinta dorită.

Atitudinea omului trebue să joace rolul pânzei care conduce barca vieţii. Fiecare eveniment fericit sau nenorocit este ca vântul care o împinge în direcţia unde doriţi să se orienteze.

Pentru a ne cârmui în viaţă trebue să începem prin a ne iubi meseria sau profesiunea şi a lua atitudinea inspirată de această iubire.

Această atitudine măreşte fericirea şi sănătatea lucrătorului, măreşte succesul lui şi îi permite să atingă un nivel social superior.

Fără îndoială că există preferinţe, există anumite vocaţiuni. Dacă avem şanse de a ne alege una din aceste profesiuni de acord cu aptitudinile şi instinctele noastre, sarcina noastră va fi uşoară, vom reuşi imediat în viaţă. Dacă însă împrejurările ne impun altă alegere se poate ajunge totuşi să o iubim prin atitudine, prin autosugestie repetând mereu formula: „Trebue să îndeplinesc acest lucru, căci voi obţine rezultate utile, vreau ca acest lucru să-mi fie atrăgător pentruca executarea lui să fie perfectă". El mă va antrena la o etapă, care-mi va permite să adopt o ocupaţie mai conformă cu gusturile şi aptitudinile mele".

Trebue ca în această ocupaţiune să păstrez un caracter ferm, dârz, dar uneori mlădios. Ferm în înţelesul de a persevera în executare, fără descurajare; dar pentru a mă adapta împrejurărilor nefavorabile, trebuie să fiu şi mlădios adoptând când o atitudine pozitivă, când una de supunere. Ori de câte ori deci rezistăm la un obstacol, rămânem activi pozitivi şi de câte ori suntem în prezenţa unei împrejurări la care nu te poţi împotrivi, devenim pasivi, primitori. Atitudinea mlădioasă şi de supunere nu trebuie să fie confundată cu lipsa de demnitate.

Omul poate fi demn, oricare i-ar fi atitudinea pe care o ia.

Orice eveniment este pentru caracterul nostru o ocazie de antrenament moral.

Pentru a fi pozitiv în atitudine, trebue să fii încrezător în succes. Caracterul pozitiv al unui hipnotizator este datorit credinței în puterea sa. Și atitudinea lui este identică îmblânzitorului de animale care forțează leul să se culce în colțul cuștei.

Acest hipnotizator ca și îmblânzitorul nu au nimic supranatural în ei, dar impun prin atitudinea lor.

Când este vorba să învingem împrejurările irezistibile (legile naturale sau omenești), trebuie să ne arătăm din contră mlădioși, adoptând atitudinea pasivă, care este utilizată în acest caz ca o forță.

P. Nyssens istorisește următoarea împrejurare: Un om este băgat la închisoare. Supraveghetorul închisoarei era o ființă feroce care-și făcea o plăcere să maltrateze prizonierii. De astădată el își găsi stăpânul în noul deținut, căci ori de câte ori supraveghetorul se apropia, el lua o atitudine blândă, binevoitoare, supusă acceptând și executând tot ceeace i se spunea. Supraveghetorul rămâne foarte surprins și afectat de aceste împrejurări.

Se deșteptă în acest supraveghetor ceeace putea fi mai bun și când deținutul fu eliberat primi dela supraveghetor un dar, ca să-l păstreze ca un semn de prietenie.

Din acest exemplu se vede că atitudinea pasivă triumfă chiar acolo unde forța fizică este lipsită de mijloace de acțiune.

Tot ceeace ne încunjură este supus unor legi nestrămutate. Unele din ele ne sunt cunoscute, altele sunt încă un mister, dar ceeace este sigur, este că nu ne stă în puterea noastră să le modificăm. Se impune deci a lua o atitudine de respect, de supunere pentru ordinea lucrurilor existente.

Celce dorește să rămână stăpân, va lua o atitudine pasivă față de orice influență a semenilor săi pentru a-și putea îndeplini rolul său.

El va lua și atitudini pozitive din moment ce simte încrederea în capacitatea sa. Conducându-se ca un mecanism necesar în lume, dominatorul, va considera pe ceilalți oameni ca părți esențiale din marele tot și va lua față de ei dispozițiuni binevoitoare. Se va devota deci intereselor lor, așa precum se devotează intereselor sale.

Nu este vorba de a se sacrifica pentru alții neglijindu-se pe sine, dar ocupându-se de alții își dirijează barca sa. Orice desinteres de sine aduce o sarcină pentru alții și este superficial să se vorbească de egoism sau altruism cât timp se adoptă atitudinea binevoitoare față de semeni și se poartă grija intereselor lor.

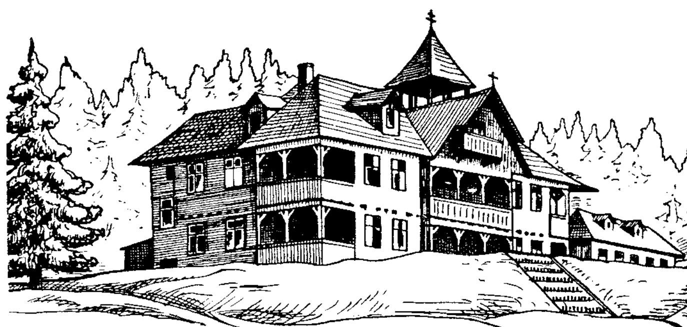
Dr. GH. PREDA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

REȚETĂ MEDICALĂ:

MAI APROAPE DE SOARE!

In epoca noastră bolnavă, în care omul alergând după pâinea cea de toate zilele se lăcomește după pâine mai multă decât îi trebue, în care se sapă om pe om pentruca să ajungă la mai mult; în epoca noastră în care răsboiul a lăsat urme adânci cari nu s'au șters, urme cari se vor mai transmite câtorva generații, medicina pare a-și fi ajuns apogeul prin procedeele sale de vindecare, prin medicamentele nouă și prin aparatele „ultramoderne" cari nu vor să te lase să mori. Noi, medicii de azi, suntem fericiți că dispunem în arsenalul nostru, de arme împotriva tuturor bolilor și isbim în plin aproape fiecare boală diagnosticată la timp, zimbim când ne gândim la modul de vindecare de acum 10—15 ani; zimbim când ne aducem aminte de aparatele medicale de atunci și râdem când ne gândim că acum 30 de ani spuneam că splina este un organ fără rost, care ar trebui să lipsească din organismul nostru, pe când azi apreciem splina ca un organ dătător de viață.

Sanatorul dela Schitul Păltiniș

Zâmbim și râdem...

Totuși zâmbetul și râsul nostru nu este deplin îndreptățit, fiindcă în goana noastră după descoperirea de medicamente nouă, în umbra sau în lumina artificială din laboratoriile noastre, când ochii noștri privesc în jos, spre a descoperi medicamente mai bune decât cele de eri, uităm că există un medicament care s'a descoperit odată cu lumea, un medicament care a venit înainte de a exista boale pe pământ, înainte de a exista ființe purtătoare de „trupuri mult pătimitoare". Este *soarele* pe care de cele mai multeori nu-l vedem, soarele care e gata să ne ajute în tot momentul,

la orice boală şi la ajutorul căruia recurgem abia în cazurile în cari toate medicamentele au dat greş. De acea, deviza fiecărei fiinţe şi în special deviza fiecărui medic, deviză care să isbucnească ori de câteori ne aflăm în faţa unei boale grave sau uşoare, să ne fie: „Mai aproape de soare!". Strigătul nostru şi sfatul nostru cel dintâi în casa fiecărui om sănătos şi a fiecărui om bolnav să ne fie: Duceţi bolnavul mai la lumină! Scoateţi perdelele din casă! Deschideţi ferestrele să între lumina şi soarele! Faceţi ferestre mai mari! Soare! soare! soare!

Am uitat oare că pentru Românul vechiu, soarele era sfânt? Am uitat oare că Românul îi spunea soarelui: „Sfântul Soare?" şi că numele de botez *Soare* există numai la Români?

Laicii par'că încep a se desmeteci. Acum 20 de ani femeile dela oraş vara purtau pălării de pae cu margini late, ca să nu le ardă soarele, azi umblă fără pălării ca soarele să le înegrească faţa; atunci, femeile stăteau vara la umbră şi în camere cu perdele groase la ferestre — azi, aceleaşi femei fac „băi de soare" scăldându-se în soare şi apropiindu-se de el. E adevărat că lucrurile acestea femeile nu le fac din convingere ci din snobism şi vom ajunge timpurile când femeile se vor închide iarăşi la umbră şi vor fugi de soare.

Totuşi putem spune că azi suntem în epoca soarelui, când aşteptăm sănătate dela el, când îl adorăm aproape tot aşa de mult cum adorau vechii egipteni pe Amon-Ra, soarele lor.

Să vorbim deci despre binefacerile acestui mare „medic" al nostru.

Avem acelaş soare pretutindeni, totuş puterea lui de vindecare nu este aceeaş. Numai soarele dela munte şi soarele dela mare este medic adevărat, acesta este vindecătorul celor mai multe boli.

La munte soarele este mai curat; cu cât te urci mai la munte, prin urmare cu cât eşti *mai aproape de soare*, cu atât soarele este mai binefăcător, iar aerul este mai curat, astfel încât afirmăm că dela înălţimea de 2000 metri în sus aerul este complect lipsit de microbi, aşa că la această înălţime pericolul infecţiei microbiene este înlăturat, având numai razele binefăcătoare ale soarelui. La munte, la înălţimea de mii de metri, nu există nici praf, nici fum cari *fură* din razele soarelui, astfel încât aci toate razele se răsfrâng direct asupra noastră cu toată puterea şi căldura lor şi nu mai sunt împiedicate de fumul şi praful oraşelor, satelor şi al regiunilor mai joase, cari micşorează puterea vindecătoare a razelor.

Se poate spune că o cură de aer şi de soare la munte constitue tratamentul ideal al *anemiei* şi al *rahitismului*, aceste *boli ale umbrelor*. Aerul şi soarele de munte se recomandă în special tu-

Şi pe vapor se poate face baie de soare

turor surmenaţilor, celor deprimaţi şi celor convalescenţi; tuturor cărora un surmenaj intelectual, o operaţie chirurgicală sau un *şoc* moral le-a slăbit organismul şi le-a sdruncinat rezistenţa. Imbătaţi de lumină, de parfumul şi frumuseţea florilor, seduşi de splendoarea naturii, bolnavii capătă o dorinţă vie de a trăi.

La lumina soarelui de munte pielea noastră se pigmentează devenind astfel refractară numeroaselor afecţiuni cutunate microbiene; prigmentarea dă epidermei o rezistenţă particulară faţă de frig şi faţă de căldură, împiedică infecţia plăgilor şi favorizează cicatrizarea lor. Experienţa ne arată că forţa de rezistenţă a unui bolnav este aproape totdeauna în raport direct cu pigmentarea pielei. Cura solară determinând o emigrare de sânge din profunziunea ţesăturilor către piele, activează şi regulează circulaţia mai bine decât cel mai bun masaj. Un fapt constatat de mult este că la munte numărul globulelor roşii din sânge se înmulţeşte în mod considerabil imediat, chiar la câteva ore după sosirea la munte, astfel încât aci devenim mai bogaţi în sânge. Alături de aceste fenomene fiziologice, o cură de soare la munte exercitează o acţiune binefăcătoare asupra întregei nutriţiuni; apetitul e mărit şi forţele se măresc în mod rapid. O petrecere la munte este deci mijlocul cel mai bun de a transforma aceste organisme lovite prin ereditate, de a modifica aceste temperamente mizerabile, aceste dispoziţii organice pe cari le întâlnim în anemie, cloroză, scrofuloză, cari toate sunt atâtea terenuri bune pentru desvoltarea tuberculozei.

La munte aerul e mai rar; în urma acestui fapt respiraţia devine mai accelerată, iar cantitatea de oxigen introdusă în plumâni este mai mare; prin urmare la munte plumânii se *aerisesc* mai bine, fapt foarte necesar tuberculoşilor şi tuturor bolnavilor cari sunt în convalescenţă după boli ale

plumânilor (gripă, pneunomie) și cărora li se recomandă *exerciții de respirație.*

La munte iradiația soarelui este mai puternică; la munte soarele are putere mai mare spre deosebire de soarele dela șes, unde, cum am spus mai înainte, iradiația lui este considerabil redusă și modificată, fiindcă trece printr'o atmosferă încărcată de praf și vapori de apă, ceeace nu e la munte, unde aerul lipsit de praf, vapori de apă și microorganisme își revarsă asupra noastră razele lui, fără piedică. Pentru a face deci o „cură de soare", climatul dela munte este fără îndoială cel mai favorabil.

La munte soarele are aceeaș intensitate iarna ca și vara astfel încât aci se poate face cura de soare întreg anul. Stațiunile climaterice de munte, mai ales localitățile înalte, nu sunt locuite iarna; chiar păstorii cu turmele se coboară în văi toamna; de aci s'a crezut că aceste locuri nu pot fi locuite din cauza frigului prea mare; dar prin excursiunile ce se fac de turiști s'a constatat să soarele arde radios și iarna la munte și că în Ianuarie și Februarie s'au putut culege flori. S'a constatat că în Ianuarie la picioarele masivului Diablerets (Elveția) 3605 m. înălțime, soarele arde între orele 10—16 așa de tare încât locuitorii indigeni lucrează afară în cămașă. In stațiunile climaterice de munte din Elveția: Davos, St. Moritz, Arosa, Leysin, iarna există locuri de patinaj, unde copiii patinează la soare în haine de bae la o temperatură de 45° C., fac excursiuni cu schiile îmbrăcați sumar în chiloți de bae. La St. Moritz la institutul Belmunt și în Leysin, localități în Elveția, la înălțimi de 1500 și 2000 m. sunt școli, unde iarna copiii țin cursurile în aer liber complect desbrăcați, semn că soarele de iarnă, la anumite ore din zi, este tot așa de puternic ca și soarele de vară.

Prin iradiația solară organismul se deșteaptă la o viață nouă. Printre efectele generale pe care le produce iradiația asupra organismului este mai întâi efectul asupra pielei, acest organ de circulație, de protecție a nutriției, de inervație și de eliminare. Pielea, anemiată și atrofiată prin purtarea vestmintelor neigienice, se invioreză și se fortifică atunci când este așezată în mediul ei natural — aerul și soarele — și redevine vestmânt ideal dăruit de Dumnezeu. Tegumentele pigmentate sunt refractare numeroaselor afecțiuni cutanate microbiene; coloarea bronzată pe care o capătă pielea sub acțiunea prelungită a soarelui, conferă epidermei o resistență particulară la frig și căldură, se opune infecțiunii plăgilor și ajută vindecarea lor. O rană tuberculoasă se vindecă mai repede și mai ușor fiind expusă la soarele de înălțime, decât printr'un pansament, fie el oricât de curat. Sub acțiunea bactericidă a luminei, combinată cu acțiunea uscătoare a unui aer lipsit de micro-organisme, vindecarea rănilor se face cu o rapiditate extraordinară. In plăgile supurate, soarele acționează ca un pansament ideal, distrugând germenii infecțioși mai ușor decât cel mai bun antiseptic, antiseptic care adeseori distruge țesutul mai mult decât microbii, pe când soarele distruge pe aceștia din urmă fără să strice integritatea țesutului, nici activitatea celulară.

Helioterapia (cura de soare) la munte este un factor de luptă incomparabil al tuberculozei și și în special al tuberculozei chirurgicale (tuberculozei de os, de articulații, de glande, de peritoneu etc.), fiindcă tuberculoza în oricare parte a corpului s'ar manifesta, nu e numai o afecțiune locală contra căreia ar fi de ajuns un tratament local. Formarea focarului tuberculos este aproape totdeauna precedată de o debilitate generală a organismului și deci vindecarea tuberculozei este cu atât mai sigură cu cât dela început punem organismul într'o stare de a se întări. Experiența a arătat că soarele asociat cu cura de altitudine este tratamentul prin excelență al tuberculozei, căci el constitue în acelaș timp cel mai bun tratament general și cel mai bun tratament local: el așează organismul slăbit al tuberculosului în condițiuni ideale de apărare, făcându-l să beneficieze de acești doi factori esențiali ai vieții cari sunt: *aerul curat* și *soarele de munte.* Aplicarea *metodică* a curei de

Peștele—aeroplan

soare scapă pe mulți bolnavi de operații mutilante și de aparate ghipsate sau neghipsate cari chinuesc bolnavii și-i imobilizează în pat luni de zile, lăsându-i pe urmă în aceeaș stare de boală și cu organele atrofiate prin imobilizarea forțată în care îi țin aceste aparate.

***

Ce să mai spunem despre soarele dela mare? Marea face parte integrantă din organismul nostru prin apa ei sărată. Sângele pierdut în cantitate mare de o persoană poate fi înlocuit imediat prin apă de mare; noi medicii, când cineva pierde sânge și e în pericol de a muri din cauza prea marei anemii, injectăm bolnavului apă sărată în vine și-i redăm forța. Prin urmare apa mării este un *mediu organic*, iar organismul omenesc slăbit adus la mare se găsește în mediul lui, se găsește așazicând „la el acasă". Mai departe: aerul, soarele și mediul mării fac din organismul omenesc ceeace trebue să fie: organism sănătos. În special *copiii* născuți din părinți anemici, rachitici și tuberculoși beneficiază de soarele dela mare, unde capătă sânge, oasele lor moi își capătă consistență normală, gâlcile umflate de toxine tuberculoase se resorb, astfel încât după o ședere de 1—2 luni la mare copilul este scăpat de moarte și redat vieții: un copil viguros, rezistent la oboseli și la intemperii și mai ales apărat contra invaziei tuberculoase. Helioterapie marină se face însă numai în lunile de vară; iarna din cauza ceței și mai ales a vânturilor, soarele de mare nu are efectul soarelui de munte.

Acestea ar fi în mod sumar efectele soarelui. Băile de soare trebuesc însă făcute după un regulament bine precizat și trebuesc individualizate: fiecare bolnav trebue sfătuit de un medic, care îi va prescrie modul cum să-și facă băile, fiindcă nu oricine poate face băi de soare. Deasemenea nu se poate face bae de soare în orice localitate de munte: localitatea trebue să fie scutită de curenți de aer și să nu aibă umiditate. Nici o bae de soare, nici o localitate climaterică fără prescripție *medicală!* Altfel, orice tratament este iluzoriu și periculos.

Marele geniu al omenimei, Goethe, a spus înaintea morții sale, că ne trebue *mai multă lumină*, înțelegând lumina pentru creer. Fără un trup sănătos, creerul nu poate fi luminat de ajuns; de aceea azi mai mult ca oricând să nu uităm să dăm și trupului sănătatea și vigoarea, pentru a fi mai rezistent în lupta vieții; iar lucrul acesta se poate face numai așa, dacă ne *apropiem de soare!*

Dr. EUGEN DOBROTĂ

POETUL

Vezi marea fără margini și marea fără fund,
În adâncimea căreia patimi se ascund?...
Vezi marea ce se sbate cu mugete de lei,
Nebună, dar superbă în sbuciumarea ei?...

Ca ea nu e în stare nimic să se frământe,
Ca ea nimic nu poate un ochi atât să'ncânte,
Nici fluviul care doarme în matcă legănat,
Nici lacul calm și par'că cu sine împăcat.

Ca fluviul și ca lacul sunt suflete comune
Fără puteri în ele să facă să răsune
Cântarea cea nebună a mării sufletești,
Spre piscurile lumii și culmile cerești.

Dar ca un val albastru neliniști fremătând,
Cu sbuciumări de vise și sbuciumări de gând,
Poetul își înalță în slavă, sus, cântarea:
E suflet fără margini și fără fund, ca marea...

P. POSSA

GRIJA DE COPIII NOȘTRI

EDUCAȚIA IN FAMILIE

Cum trebue să fie părinții cu copiii lor: buni, indulgenți sau asprii? Chestiunea aceasta se poate pune și altfel: cum se poate face disciplina copiilor: prin blândețe sau prin severitate?

Chestiunea aceasta este una dintre cele mai importante ale educației și una dintre cele mai grele de soluționat; de aceea voi stărui mai mult asupra ei.

Au fost și mai sunt și azi pedagogi cari susțin că e bine să lăsăm pe copil să lucreze, să se ocupe cu ce-i place, întrucât prin comparații și experiențe proprii va deveni mai cuminte. Pedeapsa după acești pedagogi este interzisă.

Leo N. Tolstoi a încercat să facă instrucția și educația copiilor din școala pe care a întemeiat-o la Iasnaja-Poljana, bazându-se pe principiul libertății desăvârșite. Elevii veneau la școală când voiau, învățau numai ce le convenea, se puteau mișca în clasă în orice timp, cu un cuvânt nu exista nici un fel de constrângere sau ordine impusă dinafară.

O altă reprezentantă a acestui sistem de edu-

cație bazată pe libertate deplină a fost educatoarea Ellen Key.

După acești pedagogi educatorul nu are alt drept și altă datorie decât să asigure copilului condițiile favorabile desvoltării tuturor însușirilor, predispozițiilor lui înăscute și să-i asigure fericirea de fiecare moment.

Nimic de zis, dacă un copil nu ar veni pe lume și cu înclinări, cu tendințe spre rău, ci numai cu înclinări spre bine, cum credea Rousseau, precursorul pedagogilor mai sus amintiți. Dar cine mai poate admite părerea lui Rousseau? Predispoziția copiilor pentru răutăți este cel puțin tot așa de naturală ca și predispoziția spre bine. Dacă-i așa, se cere să-i ajutăm copilului să lupte cu îndârjire pentru atrofierea înclinațiilor spre rău. Noi trebue să direcționăm desvoltarea copilului pe un drum bun. Ii vom lăsa toată libertatea de mișcare și de acțiune abea dupăce își va fi dobândit un oarecare grad de libertate internă prin luptă grea împotriva tendințelor rele din interiorul său.

Dacă lui Leo N. Tolstoi îi va fi reușit să ajungă la rezultate bune cu bunătatea și cu mijloacele blânde propoveduite și aplicate de el, să nu uităm că el a fost o personalitate morală care a exercitat o puternică influență asupra copiilor. Dar câți dintre părinți sunt astfel de personalități morale?

Cari ar putea fi pentru copil urmările educației prin blândețe și indulgență?

Dacă părinții i-au împlinit toate capriciile, toate poftele inimii, dacă l-au prea desmerdat, l-au prea alintat și i-au îngăduit toate micile năsdrăvănii, toate plăcerile lui, așa zise nevinovate, nu a sfârșit totdeauna bine. N'avem decât să ne gândim cum purced cei mai mulți părinți cari au numai un copil, numai un odor. Eu am cunoscut o femeie, care din exces de dragoste rău înțeleasă pentru mica ei fată, nu o lăsa nici cel puțin să-și taie pâne, ci i-o dădea tăiată gata numai să nu se obosească, așa încât la 17 ani ruga pe alții să-i taie pânea, atunci când nu era mama ei prezentă. Acest caz îmi amintește de cunoscuta poveste despre fata moșneagului și fata babei, care cuprinde o adâncă înțelepciune populară.

Părinții fac dintr'un astfel de copil un sclav al capriciului, iar când va veni ziua să meargă pe picioare proprii fără sprijinul părinților, nu va putea. Atunci va simți un desgust profund pentru viață, care cere efort și căreia nu i se va putea acomoda. Se va crede desconsiderat, neînțeles, maltratat.

Iată ce ne poate da educația numai prin indulgență: oameni slabi, bolnavi, nemulțumiți, capricioși, blazați, incapabili de energie și abnegație.

Reynolds: Prietini

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Opusă educației prin blândețe, este educația prin asprime, severitate.

Sunt și astfel de părinți, cari nu le îngădue copiilor să facă decât numai ce se potrivește cu vederile lor, cu modul lor de viață. Ei se tem să-i permită copilului să facă vre-un pas în afară de prevederile lor, în afară de linia care duce la scopul fixat de ei apriori. Simțământul responsabilității față de viitorul copilului lor pare a fi așa de pronunțat, încât își fac mii de remușcări de conștiință și atunci când greșelile copilului nu sunt de natură să ne pună pe gânduri. Pedeapsa este aplicată regulat, fiind considerată ca mijlocul cel mai fecund de disciplină.

Un copil crescut în modul acesta — de un educator al cărui semn distinctiv ar fi nuiaua — nu va putea deveni un caracter independent. Un caracter independent se hotărește să lucreze totdeauna conform convingerilor sale morale și știe să înfrunte cu orice risc greutățile pe cari și le-ar atrage asupra sa prin curajul moral. Pe când un caracter impus din afară, ca să nu zic prin dresaj, chiar dacă va ști să se facă agreat de societatea în care trăește, nu ne poate da garanția că va lucra conform conștiinței sale morale, atunci când se vor ivi împrejurări grele, cari reclamă ceva mai mult decât simplul automatism al obicinuinței.

Între copii pot fi naturi nobile, cari prin constrângere externă, prin mijloace brutale, prin interzicerea aproape totală a posibilităţii lor de desvoltare din interior în afară, pot fi distruşi sufleteşte.

Sunt şi alte motive pentru cari asprimea prea mare, intransigentă sau, mai bine zis, tirănia părinţilor este condamnabilă. Copiii, cărora li s'a aplicat un regim prea sever devin timizi, nesociabili, neîncrezători în forţele lor, incapabili de a lua vre-odată în viaţă iniţiative proprii, firi servile, sclavi fără simţul demnităţii omeneşti.

In urma acestor consideraţii sumare ajungem la convingerea, că nu e bine să purcedem prea autoritar, ca nişte tirani, pentrucă chiar dacă pruncii se nasc cu păcatul strămoşesc, nu putem spune că aduc cu ei numai predispoziţii sau înclinări spre păcat, cari nu mai lasă loc nici unei tendinţe nobile, nici unei aspiraţii mai înalte. Dacă în Evul mediu copilul era tratat ca o fiinţă coruptă, încărcată de păcate, azi nu mai putem fi de aceeaş părere. Dar nu vom alege nici drumul libertăţii absolute, pentrucă nu putem admite nici părerea pedagogului francez Rousseau, care spunea că pruncul vine pe lume numai cu predispoziţii spre bine, iar dacă atunci când e mai mărişor înclină spre rău, aceasta se datoreşte mediului social în care trăeşte.

Aşadar, nu ne vom decide pentru nici una dintre aceste două căi exclusive, sau diametral opuse. Şi aceasta din simplul motiv că nu avem de a face numai cu două categorii de copii: unii predispuşi numai spre bine, iar ceilalţi predispuşi numai spre rău. Sunt atâtea individualităţi cu însuşiri distincte, proprii, câţi copii sunt. In educaţie, când este vorba de disciplină, nu se pot aplica aceleaşi măsuri disciplinare tuturor copiilor. Aceeaş măsură aplicată unui copil poate să dea roade bune, pe când aplicată altui copil poate fi dăunătoare. In medicină mijloacele terapeutice încă nu sunt aceleaşi pentru toţi indivizii. Ba chiar când se constată că doi indivizi sufăr de aceeaşi boală, nu li se prescrie ambilor aceeaşi reţetă, până ce nu se constată că boala este la fel de gravă pentru amândoi şi că au aceeaş constituţie fizică. Dacă unul dintre aceştia ar fi mai debil decât celălalt, şi cantitatea medicamentelor pe cari ar trebui să le ia va fi diferită. Educatorul încă trebue să aibă în vedere constituţia psihică a copilului. O dojană uşoară pentru un copil dotat cu o sensibilitate puternică poate să aibă un efect mult mai puternic decât o bătaie straşnică pentru altul insensibil.

(Va urma) OCT. DRAGOŞ

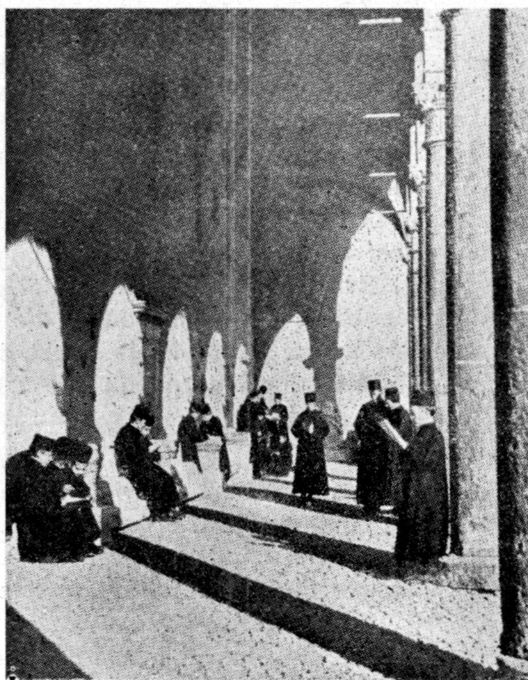
BCU Cluj / Central University Library Cluj

COMORILE ORTODOXIEI

Şcoala de muzică bizantină din Grottaferrata

Nu departe de Roma, în regiunea vechiului Laţiu, se află frumoasa staţiune climaterică Grottaferrata, cunoscută atât prin clima ei deosebit de sănătoasă cât şi prin celebra mănăstire de acolo, între zidurile căreia se adăposteşte unica şcoală de muzică bizantină a Bisericii romano-catolice. Şcoala aceasta a fost întemeiată mai mult dintr'un spirit prozelitistic — cu intenţia de a pregăti misionari pentru ţările de rit bizantin, — decât dintr'o sinceră năzuinţă de readucere la lumină a minunatelor imnuri religioase, cari fac faima Bisericii ortodoxe.

Vechea muzică bizantină clasică, creaţia sfinţilor imnografi, a luat naştere deodată cu textul religios. Ea se transmitea oral dela comunitate la comunitate. Datorită caracterului ei popular, prosodic, simplu, încercarea de a le scrie a reuşit foarte uşor. Cu semne puţine s'a redat tonul cântărilor şi intervalele. Compoziţiile acestei perioade clasice, expresiunea fidelă a austerităţii, rigidităţii, degajării de tot ceeace este material în sufletul omenesc, au fost prelucrate şi desvoltate cu o artă demnă de admirat, de către Şcoala muzicală din Bizanţ, dependentă direct de curtea imperială.

Ucenicii cântăreţi în recreaţie

Conducătorii ei au compus și melodii noi. S'au folosit însă, ca text, tot de imnele vechi. Incetul cu încetul caracterul prosodic al muzicei a fost alterat prin licențele muzicale, pe care și le-au permis compozitorii. Accentuarea metrică trebuia înlocuită cu nouă semne de notare. Incercările diferiților compozitori au făcut ca melodiile create de ei să fie foarte greu de discifrat. Urmarea a fost că urmașii nu le mai dădeau nici o atenție. Decăderea muzicei bizantine religioase a fost inevitabilă. In aceste momente apare Ioan Cucuzel. Cântările compuse de el, în comparație cu cântările primului secol, sunt monumente de frumusețe. El a reformat și scrisul muzical. „Semiografia cucuzelică" cuprinde aproximativ 60 de semne exprimând subtilități și ornamentații muzicale imposibil de redat cu notele muzicii moderne. Muzica religioasă a devenit din ce în ce privilegiul unui număr restrâns de amatori muzicali.

In anul 1814 episcopul Chrysant, ajutat de muzicienii Grigorie și Connuziu au încercat să reformeze muzica bizantină. Nu i-a preocupat însă nici pe ei muzica clasică și semiografia cucuzelică.

Abia de vre-o 30 de ani — dela 1907 încoace — un bun cunoscător al muzicei bizantine, călugărul romano-catolic Dom Laurent Tardo, directorul Școalei de muzică bizantină a mănăstirii din Grottaferrata, și-a îndreptat toată atenția spre descifrarea alfabetului muzical religios al epocei clasice bizantine. Cu o statornicie uimitoare plecând dela producțiile muzicale mai nouă a reușit să pătrundă în labirintul somiografiei cucuzelice și să stabilească treptat însemnătatea fiecărui semn. A transcris apoi cu semnele muzicei moderne imnuri, rugăciuni și versete variate aflătoare în biblioteca acestei mănăstiri socotită ca cea mai bogată în colecții de muzică bizantină. A făcut și călătorii de studii în orient. In baza studiilor sale a scos o operă de muzică religioasă monumentală, editată de tipografia mănăstirii Grottaferrata.

Școala a vizitat cu diferite ocazii câteva localități italiene, ca Veneția și Roma, unde a dat concerte publice surprinzând critica muzicală cu toată vechimea cântecelor prin bogăția elementelor armonice și melodice. In mod deosebit a impresionat

M-rea Grottaferrata: Maica Domnului

tonul monoton susținut de bas, contraalt sau întregul cor, câtă vreme vocea solistului, colinda melodia expresiv cu deplină l i b e r t a t e. Tendința spre armonie se vădește încă în aceste compoziții ale primelor secole. In compozițiile lui Ioan Damaschinul, de o inspirație vie, cu o melodie austeră însă fără monotonie, armonia pare a fi cu totul modernă. Muzica aceasta simplă, armonică, de o profunziune impresionantă, pătrunde în sufletul mistic al creștinului și-i răscolește cele mai ascunse afecțiuni, înălțându-l spre sferele curățeniei divine.

Acum, se va întreba cineva: dece scriem noi despre aceste lucruri? Apoi, ca să arătăm că și străinii de altă lege admiră și cultivă comorile artistice ale sfintei noastre Biserici. Un motiv mai mult ca să le prețuim și să le cultivăm noi — cu toată mândria și cu toată însuflețirea.

L. BOLOGA

NOTE DE DRUM

LA IERUSALIM

In câteva minute am ajuns la faimosul Zid al Plângerilor, care nu este altceva decât ultima rămășiță din zidul exterior al templului lui Solomon, templu care a fost distrus de două ori și pe locul căruia arabii au zidit moscheea lui Omar. Arabii, dupăce au cucerit Ierusalimul, au găsit templul lui Solomon distrus și au dat voe israeliților să vină să-și facă rugăciunile aici în laturea de sud a zidurilor, laturea de nord fiind curtea moscheei lui Omar. Zidul are 20 m. înălțime și 52 m. lungime. Un capăt al zidului dând într'o stradă îngustă dar deschisă circulației, închinătorii

evrei erau mereu deranjați în rugăciunile lor, ceeace i-a determinat să facă un zid de scânduri, despărțind pe bărbați de femei. Arabii stăpâni pe Zidul Plângerilor ca și pe tot locul pe care odinioară se ridica templul lui Solomon cu stânca Moria, nu văd cu ochi buni pe evreii cari se roagă aci, cum nu văd cu ochi buni pe nici un evreu în Palestina. Colonizarea de după răsboi din partea englezilor a Palestinei cu evrei; cumpărarea locurilor celor mai fertile dela arabii săraci și dăruirea lor evreilor aduși aci din toată lumea; satele întregi de evrei formate după răsboi în mijlocul arabilor; orașul pur evreesc Tel-Aviv zidit după răsboi și lipit de Jaffa; universitatea mare evreiască zidită după răsboi pe Muntele Maslinilor — toate acestea au pus pe gânduri pe arabi asupra viitorului lor; ei și-au văzut existența lor în Palestina periclitată de evrei. Această subminare tacită a evreilor a întărâtat pe arabi, ducând uneori la conflicte sângeroase și la lupte de stradă, cu morți și răniți.

Afară de cerșetorii evrei cari întind mâna după milă, călătorul nu e deranjat de nimeni la Zidul Plângerilor. Jos pe pietrii stau jidovi infecți ținând într'o mână o carte cu foile înegrite de murdărie și'n alta având cârpa cu care-și șterg încontinuu ochii congestionați de conjunctivită, cu perciuni patriarhali, desculți, rupți, comentând și discutând cu alți coreligionari. O impresie din cele mai urâte îți rămâne în suflet văzând pe acești oameni cari toată ziua nu fac altceva decât zac aici fără nici un lucru, plâng lângă ziduri vechea splendoare a templului lui Solomon și se roagă de Iehova ca el să dărâme moscheea lui Omar și tot numai el cu puterea lui și poate cu banii lui să le dea gata zidit frumos templul lui Solomon. Ei uită însă că păcatele lor au dărâmat templul și tot Ierusalimul și că tot păcatele lor fac ca templul să nu se mai zidească iarăși, pentrucă un om născut din neamul lor și al lui David, bunul și blândul Isus, pe care ei nu l-au înțeles și pe care tot prorocii lor l-au prevestit, a spus, că se va dărîma Ierusalimul și templul lui Solomon de nu va rămânea piatră pe piatră. Tot Isus, care-i cunoștea bine, le-a spus cine sunt: „Pui de năpârci, cum puteți grăi cele bune, odată ce sunteți răi?" (Matei 12, 34).

Dealungul zidului care e făcut din pietri cubice enorme, asemenea piramidelor din Egipt, stau evrei și evreice cu capul răzimat, unii cu cărți, alții fără cărți, rugându-se în taină. Pe tot locul acesta e o infecție atât de mare, încât noroc că toate străzile sunt pardosite cu pietri și apa de ploaie spală totul, altfel ciuma și colera ar fi răspândită aici ca și conjunctivita. Pentru Romani, evreii erau „deterrima gens" (neamul cel mai spurcat) și cred că ar fi fost mai bine dacă la anul 73 Romanii nu-i împrăștiau, ci-i înconjurau cu ziduri, ca să nu se mai împrăștie peste tot pământul.

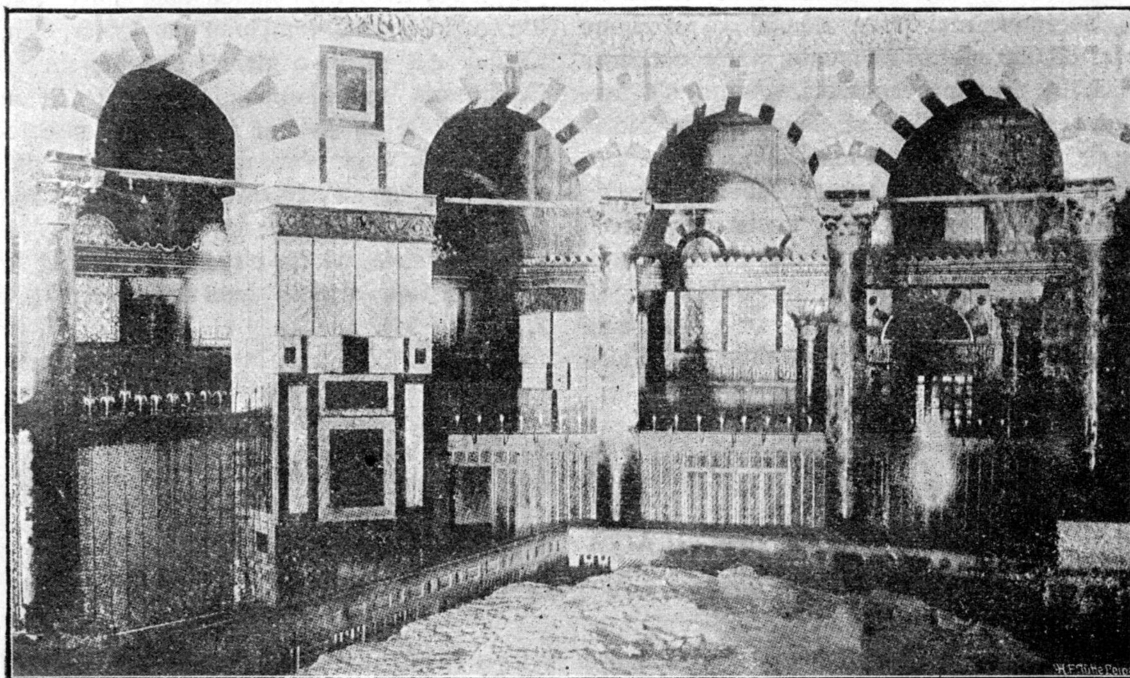
Am plecat dela Zidul Plângerilor dându-mă laoparte și ferindu-mă să nu mă ating de acei oameni.

Către seară, am fost invitați la Patriarhie, care se află în vecinătatea Sfântului Mormânt. In sala de recepție, bătrânul patriarh Damianos șade pe un scaun în fața tuturora, având la stânga și la dreapta lui pe păreți fotografia regelui Ferdinand și a reginei Maria, declarați acum ca cei mai mari sprijinitori ai Sfântului Mormânt, de când Rusia ortodoxă e moartă și de când România a ajuns cel mai mare stat ortodox. Femeile trec la Patriarh și-i sărută mâna, iar el le binecuvântă. Apoi ridicându-se Patriarhul ne vorbește în grecește, prin interpret, aducându-și aminte cu plăcere de România și de București, unde a călătorit în anul 1925. Ne roagă și pe noi să ne gândim cu drag la Sfântul Mormânt și să nu-l uităm. Ne-a invitat să mergem din nou acolo peste două zile și să facem fiecare pentru Patriarhie câte un mic dar în bani; în schimb, fiecare vom primi câte o iconiță. Dr. Ion Jianu răspunde Patriarhului în românește, răspuns tradus apoi de interpret în grecește. La urmă ni se servește rahat, apoi apă pe care o bem câte zece inși dintr'un pahar: obiceiu oriental de a bea și a mânca mai mulți inși dintr'un vas.

Către miezul nopții am mers din nou la Sfântul Mormânt, unde în altarul cel mare s'a făcut slujbă pentru noi călătorii români, ca să ne poarte Dumnezeu în pace și să ajungem sănătoși înapoi în România. La ectenii, preotul a pomenit pe „Maiestatea Sa Mihai I, Regele Românilor".

Așa a trecut cea dintâi zi pe care am petrecut-o la Ierusalim.

Dimineața, pornim în cetate pe străzile strâmte și întortochiate, scoborând la vale să vizităm Moscheea lui Omar, numită „Perla Islamului"; căci orașul este așezat pe deal, iar templul lui Solomon era la poalele dealului, pe un șes întins, la marginea văii Iosafat: Valea Chedronului. Străzi tipice orientale, pardosite cu pietri cubice frumoase, printre case zidite numai în piatră cubică, simetrică. Ajungând, am intrat în curtea moscheei, dinspre sud, dupăce ni s'a spus de păzitori că fotografierea este interzisă; ca la muzee. O curte vastă, pardosită cu pietri albe frumoase, cuprinde în mijlocul ei moscheea, care e cea mai venerată dintre toate moscheele mohamedanilor, cuprinzând relicve sfinte pentru ei. Califul Omar a clădit această moschee în anul 637, după in-

Stânca Moria

trarea sa în Ierusalim, chiar în locul pe care era zidit templul lui Solomon. Moscheea e mai frumoasă decât altele prin aceea că interiorul ei în cea mai mare parte este aurit. Mijlocul moscheei cuprinde un vârf de deal cu piatră. E stânca muntelui Moria, unde Avram a mers să jertfească pe fiul său Isac, aşa cum spune Biblia: „Şi zise: ia pe fiul tău, pe Isac, şi mergi în pământul Moria şi-l dă acolo jertfă“ (Facere 22, 2).

Cel mai sfânt templu şi loc al Evreilor a devenit cel mai sfânt loc şi templu al Arabilor şi al tuturor mohamedanilor. Aici era vestitul templu al lui Solomon în care s'a rugat şi Isus — şi de unde a alungat cu biciul pe negustorii cari făceau negoţ în casa Domnului; şi tot Isus a prezis dărâmarea templului: „Iar când a eşit din templu unul dintre ucenicii săi i-a zis: Invăţătorule, priveşte ce lespezi şi ce zidărie! Ci Isus răspuns-a lui: Te uiţi la aceste mari clădiri? Nu va rămânea piatră peste piatră, care să nu se risipească“ (Marcu 13, 1—2).

Prorocirea lui Isus s'a împlinit cu 40 de ani în urmă, în anul 70, când templul a fost dărâmat de Romani, nerămânând din el decât un zid care are o faţă către oraş şi alta către curtea moscheei, Zidul Plângerilor.

In marginea curţii mai este o a doua moschee mai mare decât a lui Omar, dar n'are bogăţia acesteia. Are însă covoare de mare preţ, pe care femeile le sorb cu ochii. De pe ferestrele moscheei avem o privelişte minunată asupra unei văi îngrozitor de prăpăstioase: Valea Iosafat.

La marginea de nord a curţii, pe scări de piatră ne coborîm sub pământ, unde găsim încăperi uriaşe cu bolţi înalte sprijinite de stâlpi zidiţi în piatră masivă: sunt faimoasele grajduri ale lui Solomon, un fel de palat subpământean, care sunt şi azi în stare bună, încât ar putea fi întrebuinţate fără să mai aibă nevoie de reparaţie.

Curtea moscheei e înconjurată cu ziduri înalte, groase de câţiva metri şi foarte frumoase. De deasupra zidului, privind în jos ai o groază văzând prăpăstiile din Valea Iosafat, iar dincolo de această vale se vede Muntele Maslinilor, unde Isus adeseori dormia noaptea. „Şi ziua era în templu şi învăţa, apoi eşind din cetate mânca noaptea pe muntele numit Muntele Maslinilor“ (Luca 21, 37). La poalele Muntelui Maslinilor, lângă drumul care duce la Vitania şi Ierihon se află grădina Ghetsimani şi Mormântul Maicii Domnului. Toate acestea le vedem, de pe zidurile cu cari e închisă curtea moscheei lui Omar. In zidul de nord-est al curţii, spre grădina Ghetsimani, se vede o poartă care e închisă şi prin care nu intră şi nu iese nimeni, e *poarta de aur*, prin care a intrat Isus călare pe asin în Ierusalim în Dumineca Floriilor.

Inainte de a părăsi curtea cu moscheea lui Omar sau curtea templului lui Solomon, stau şi mă gândesc la timpurile de mărire ale acestui loc: Solomon, fiul lui David născut cu Barsaba, soţia lui Urie, stăpânea tot teritorul cuprins între Eufrat şi Egipt. Pentru zidirea templului Solomon a ridicat din tot Israilul 30,000 de oameni şi i-a

trimis cu rândul în Liban să lucreze. Afară de aceştia, Solomon mai avea 70,000 cărători cu spatele şi 80,000 tăetori în munte, peste cari erau rânduiţi 3,300 de supraveghetori. Astfel s'a pregătit piatra şi lemnul fără să se audă pe Moria lovitură de topor sau de ciocan. Bogăţia lui Solomon era faimoasă, încât regina Sabei din Arabia a venit şi ea la Ierusalim cu o ceată numeroasă, să vadă bogăţiile şi înţelepciunea lui Solomon. Şi au trecut acestea toate, şi nu trebue să fii proroc pentruca să prezici, că şi cele cari sunt azi se vor nimici odată de nu va rămânea piatră pe piatră, fiindcă în lumea asta nu e nimic statornic. Nimicirea templului din Luxor, Theba sau Karnak n'a prezis-o nimeni şi totuş s'a întâmplat. Ce frumos spune apostolul Pavel: „Şi ceice au femei să fie ca şi cum n'ar avea; şi ceice plâng să fie ca şi cum n'ar plânge; şi ceice se bucură ca şi cum nu s'ar bucura; şi ceice cumpără, ca şi cum n'ar stăpâni; şi ceice se folosesc de lumea aceasta, să fie ca şi cum nu s'ar folosi de ea; căci faţa acestei lumi se trece" (Corinteni 2, 7, 29—31).

(Va urma) Dr. EUGENIU DOBROTĂ

VITRINA CARȚII

CRONICA LITERARĂ

LUCIAN BLAGA: AVRAM IANCU,

dramă într'un prolog şi trei faze (zece tablouri). Sibiu, 1934

Teatrul lui Blaga nu este decât o prelungire a poeziei sale în realitatea vieţii. Lucru dificil şi foarte delicat, din care poate pierde atât puritatea poeziei, cât şi verosimilul psihologic. Când ele nu pierd nimic, ci dimpotrivă se întregesc, potenţându-şi efectul reciproc, scriitorul dă dovadă de-un deosebit meşteşug literar. Cu multă abilitate şi iscusinţă L. Blaga a ştiut într'adevăr să aleagă din tărâmul legendei şi cel al istoriei numai acele subiecte care se potriveau ca de minune cu această fragilă îmbinare a două elemente destul de eterogene. Şi a mai ştiut poetul să împrăştie poezie peste tot, neofuscând realitatea, iar autorul dramatic să dozeze efectele, fără a rupe vălul magic al legendei.

Cei mai consacraţi critici literari sunt de acord în a situa dramele lui la limita între vis şi realitate. Ei s'au oprit chiar la un cuvânt caracteristic, de care poate se face prea mult abuz în ideologia literară, acela de *mit*. Numai cât *mitul* este un concept destul de labil şi lunecos şi astfel locul dublu, care, pornind dela esseistul Blaga, i-a influenţat opera dramatică, a putut în acelaş timp să obnubileze parţial verva criticilor săi. L. Blaga a teoretizat cunoaşterea *mitică*, a transpus-o în cele mai multe şi cele mai reuşite piese ale sale (In afară de două: Daria şi Fapta, care conţin o problematică freudiană), dar este oareşcum şi prizonierul propriei sale formule. Desigur această preocupare l-a împins către anume compromisuri, cari dacă pot satisface exigenţele celui mai rafinat estet, nu pot în schimb să mişte îndeajuns sufletul marelui public. De aceea poate teatrul său pierde la reprezentare şi nu poate înfrunta îndeajuns lumina prea crudă a scenei. Ca şi teatrul marelui belgian, Maeterlinck, el este sortit mai ales lecturii.

Privită din acest punct de vedere, piesa „Avram Iancu", este poate cea mai reuşită, întru cât mai mult chiar decât în „Meşterul Manole" avem de data aceasta în faţă dramatizarea cea mai adecvată (nu numai stilistică, ci şi tehnică) a unei realităţi româneşti: viaţa eroului transilvănean dela 1848, Avram Iancu. Dedublarea artistică este desăvârşită: de-o parte mitul, creaţie lirică, pe de altă parte soartea omului, creaţia vânei dramatice a scriitorului. N'am putea întru nimic propune o manifestare de artă celeilalte. Dar ni se pare că s'a stăruit de către critici prea mult asupra lirismului şi prea puţin asupra dramatismului operei şi aceasta în detrimentul însăşi esenţei talentului lui L. Blaga.

Personalitatea sa literară este într'adevăr foarte complexă şi nu numai prin multilateralitatea manifestărilor (poezie lirică, teatru, esseu, filosofie), ci chiar în structura sa intimă. L. Blaga este incontestabil cel mai cult scriitor al generaţiei postbelice. Cultura sa filosofică şi literară, mai ales cu rădăcini ramificate în metafizica şi poezia germană, nu a putut fi egalată de nici-un alt esseist şi cugetător modern. Ea este asimilată şi transubstanţializată în materie de creaţie. In timpul din urmă ea a fost întregită şi orientată într'un sens mai naţional prin adâncirea istoriei, poeziei populare şi folklorului românesc. Dar naiv ca un copil, înţelept, adânc şi subtil ca un mag, L. Blaga dispune de-o forţă de inspiraţie şi de-o originalitate, care vin de undeva din adâncul sufletului şi nu pot fi suplinite nici prin cultură, nici prin meşteşug şi stăruinţă. Care este secretul acestei arte, care este puterea originalităţii ei? Se prea poate ca secretul să se cuprindă în chiar această ciudată şi rară împerechere a prospeţimii sufleteşti şi a

spontanităţii unui suflet de copil, minunat în faţa tainelor universului, cu posibilitatea de cunoaştere abstractă, datorită unei lungi şi stăruitoare frecventări de texte filosofice. Cel puţin cele două axe ale scrisului său: metaforismul şi misticismul, ne-ar îndreptăţi la o asemenea concluzie. Căci ce este misticismul în cazul lui Blaga, decât prisosul unui suflet nobil, familiarizat cu problemele metafizice ale omenirei, iar uimitoarele sale metafore produsul imediat al unei capacităţi — prin excelenţă estetică — de-a primi direct, prin intuiţie impresiile dinafară şi de-ale transmite în forme concrete şi plastice. Mergând mai adânc cu analiza am spune chiar, că aceste două valori se interpenetrează, misticismul poleind imaginile, iar imaginile dând conţinut misticismului. Îndoelnic ca teorie a cunoaşterii, — doar nu dovedeşte altceva decât slăbiciunea raţiunii şi depăşirea ei de unele fenomene naturale şi sufleteşti, — misticismul are în schimb acest merit estetic de-a lumina poetic unele date concrete din literatură.

Revenind la „Avram Iancu" vom regăsi *misticismul* în creaţia *mitului*, iar *metaforismul* în stilul *dramatic* şi abrupt al piesei, dar nu numai în partea externă şi expresivă a stilului, ci în esenţa lui sufletească, de cea mai intimă natură. Aici trebue căutată şi valoarea dramatică a piesei: în stilizarea ei internă şi'n mijloacele de exprimare.

Căci destinul lui Avram Iancu, aşa cum îl cunoaştem cu toţii din istorie: tragic şi măreţ, neizbutit şi dureros, nu cuprinde conflicte sufleteşti prea subtile, nici simboluri prea încâlcite. Un suflet mare, care s'a identificat până la jertfa de sine cu neamul său. Ca *un duh al pădurii* a apărut el printre Moţi şi-a aprins flacăra libertăţii pentru obiditul popor transilvănean. Pentru noi toţi, ca un Mesia naţional, a sângerat Iancu. Prologul, poate cel mai izbutit ca realizare artistică, ni-l arată — cu multă ingeniozitate — descinzând din pasărea fără somn a legendei; ca'n cele trei faze ale piesei, după lupte grele cu Ungurii şi mai vârtos cu minciuna şi perfidia împărătească, neizbutind să-şi realizeze menirea şi dezagregat sufleteşte, să dispară din nou în sânul misterioasei naturi. *Doamne, cum s'a împrăştiat sufletul Iancului:* rosteşte simbolic Popa Păcală (de sigur un personaj istoric, căci altfel numele nu-mi prea pare fericit ales) la sfârşitul piesii. Deci un subiect destul de exploatat, un subiect *naţional*. Iancu se aseamănă cu Horia şi cu alţi martiri, care au pătimit pentru neîndreptăţirea şi impilarea noastră milenară. De aceia din punctul de vedere al tehnicei dramatice prezentarea unor situaţii caracteristice şi emoţionante din viaţa eroului în tablouri succesive şi fragmentate în timp şi spaţiu, care toate se întregesc şi se completează, ca imaginile pe pelicula filmului, rotunzindu-ne o viziune intuitivă nu se poate mai completă, este un procedeu foarte potrivit subiectului. Scenele ne urmăresc vii în amintire şi după închiderea cărţii — dovadă de puterea lor sugestivă. Iată scena cu Erji, la cârciuma dela răspântie, după plecarea jandarmilor unguri, când eroul dă murgului fân şi flori uscate din perna fetei şi dispare cu un haiduc prin fereastră, dupăce a slobozit glonţele în petecul de hârtie, afişat pentru prinderea lui; iată scena din Sibiu cu pitoreasca adunare a comitetului naţional când sângele tinăr şi vijelios al Iancului se răsvrăteşte contra tergiversării babalâcilor cu unul sau mai multe doctorate; iată scenele cu Dragoş, în care diplomaţia şi simţul practic al eroului se vădeşte superioară ideologiei de împrumut a deputatului român din parlamentul din Budapesta; iată scena de răsboi când Iancu urmăreşte cu ochiul peripeţiile luptei, terminând cu acea admirabilă şi de efect tiradă:

> Să se uşte de vânt celce a poftit vânt! Să piară de foc celce s'a dedat focului! Să se prăbuşiască de fier celce slujeşte fierului!...

Iată atitudinea demnă, nobilă şi admirabil de dârză a eroului faţă cu aghiotanţii imperiali; iată în faza din urmă tristeţea tatălui bătrân, care vede zădărnicită viaţa fiului său, şi-i sărută mâna, ca totul să sfârşească prin destrămarea sufletească şi calea în legendă. Iancu haiduc, Iancu avocat şi luptător politic, Iancu diplomat şi strateg, Iancu erou şi martir intrat în legendă la 25 de ani, sunt totatâtea efecte subt care a ştiut poetul să ne evoce această măreaţă figură a istoriei noastre.

In afară de prolog este mult realism în aceste scene, un autentic simţ istoric şi-o putere de stilizare dramatică, pe care n'am întâlnit-o, decât în trilogia lui Delavrancea. Sunt pasagii ca următorul:

> „La primăvară când puhoaiele se vor urni la vale, ungurii se vor îndemna la deal. Şi nu tăvălugul şi roţile de apă îi vor opri, ci — voi! Tu Dionisie, stavilă la Bucium, tu Probu piatră de hotar la Măgina, tu Bistran stâncă la Bistra, tu Bucur frunte la Cricău! Vă dau în grijă cheile munţilor! Cine îndrăzneşte să se ia de piept cu munţii şi cu popii, poftească! Nu ne facem spaimă de oaspeţi!..."

care ne fac să ne'ndoim despre lipsa unei filiaţii româneşti a dramelor lui Blaga, aşa cum afirma prea categoric dl Pompiliu Constantinescu în articolul său din „Vremea" (7 Aprilie 1935).

Am amintit despre stilul dramatic prin excelenţă al lui Blaga. Gândirea sa concisă şi concretă, pregnantă şi colorată, de o plasticitate *sui generis*, nu desminte nici în această dramă metaforele caracteristice liricei sale; regretăm, că din lipsă de spaţiu nu putem reproduce măcar câteva. Ele abundă în întreaga piesă. Putem deci afirma

că prin chiar stilul poeziei sale lirice L. Blaga era îndrumat să scrie drame.

L. Blaga se găsește în plină ascensiune literară. Geniul său poetic și filosofic, care a îmbogățit și până acum literatura noastră cu opere de valoare, va continua de sigur și'n viitor să ne desfăteze sufletul cu creațiile sale de o spiritualitate așa de nobilă și impresionantă. De aceea ne alăturăm cu toată bucuria și admirația la gestul Academiei române, care a premiat opera celui mai reprezentativ poet și filosof al Ardealului de astăzi.

PETRE DRĂGHICI

COADA UNUI ROMAN: NOSTALGII, de *C. Stere.*

După o lungă așteptare, în sfârșit puturăm avea anul trecut și capătul lungului roman al dlui C. Stere. Împărțit pe 5 volume, trecuse mult de când cetisem al 4-lea volum și-i lipsea sfârșitul.

Era o lucrare fără coadă. In vara trecută însă, scriitorul și-a încheiat lucrarea. Doritorii de a o ceti până la capăt au primit cu veselie știrea că a răsărit în librării și vol. 5, cu numele „Nostalgii".

Abia acuma însă ne dăm seama că romanul era isprăvit de mai nainte. Dacă la vol. 4 aninam încă un capitol, cel despre plecarea lui Vania Răutu din Siberia peste Prut, în Moldova, romanul era gata cu vol. 4.

Atunci ce cuprinde vol. 5 ? Povestiri din vremea petrecerii lui Răutu în Siberia, dar fără legătură cu șirul povestirii de mai nainte. Sunt mai mult zugrăvituri răslețe din viața care se trăia pe atunci în Siberia, nu numai a revoluționarilor și nu numai în legătură cu traiul lor. Tot ce întâmplător a căzut pe sub ochii lui Răutu, trăsături din viața feluritelor popoare ale Siberiei, autorul a crezut că se cuvine să fie cuprinse în coada romanului său.

Luate una câte una, ele ce cetesc ca noutăți frumoase. Cum trăia chinezul? care era starea de suflet a budistului? ce neam de oameni erau vârnacii, — iată lucruri din care aflăm ceva.

Foarte mult îți dă de gândit cap. 15, despre felul cum se au între ei Chinezii și Japonezii. Dar luate cu grămada — cele mai multe sunt bucăți străine de șirul povestirii și le cetești numai ca bucăți cu însemnătate în ele însele.

Din punctul acesta de vedere, această coadă a romanului îți răsare ca acele mari scrieri, împărțite pe multe volume, în care volumul din urmă cuprinde numai bucățele, precum bibliografii, cataloage, însemnări, care se anină la trupul cel mare al lucrării. Deci povestirea din acest volum din urmă este mai destrămată, întrucât sunt vârîte într'ânsa amănunte care stau numai pe marginea ei. Viața casnică a revoluționarilor și a altor locuitori, cu multe urâțenii și trăsături grosolane ale lor, ies la iveală într'o măsură prea mare. Uneori dai și de scârboșenii care nu te trag de loc să le cetești.

Mai puțin se vede în acest volum viața de sâcâială și de hărțuială care se desfășoară între cei surghiuniți și călăii lor. Tocmai de aceea, dacă e vorba de spălatul rufelor, de alergarea după o spălătoreasă, de tăiatul lemnelor ori de treaba la bucătărie, — amănunte ca acestea se cetesc cu oarecare plictiseală.

Spunând acestea, nu înseamnă însă că tot volumul, din cap în cap, e numai în felul acesta. Sunt și capitole care deapănă fără oprire firul povestirii din volumele trecute. Găsești povestiri în care privești ferberea gândirii revoluționare. Acestea sunt singurele care leagă volumul de firul celor trecute și-ți dau prilej să gândești asupra trăsnelilor revoluționare. Așa este, de pildă, mărgăritarul de gândire revoluționară ca „într'o țară ca Rusia, revoluția nu poate triumfa decât dacă va fi masacrată toată populația mai în vârstă de 25 de ani... Unui adevărat revoluționar, puțin i-ar păsa dacă ar peri și 90% din poporul rus, — numai ca restul să trăiască până la revoluția mondială!"

Iaca hal de minte revoluționară! Să omori lumea ca să iasă după visurile tale!

Această destăinuire a dlui Stere arată cu ce aiureli își hrănea mintea revoluția de atunci și pe mâna cărei gândiri intra tineretul care ardea după o înoire a vieții rusești!

Că acele trăsneli au ajuns a fi grozăvii, se vede din revoluțiunea care a și urmat în faptă. Trăsniții au pus mâna pe putere și au înecat țara în sânge, cum am văzut.

Dacă ar fi fost numai visuri!

Un mare frâu a fost, în mijlocul trăsnelilor revoluționare, gândirea națională. Răutu, dacă n'a ajuns cu gândirea la asemenea bâiguieli, pricina a fost numai înrădăcinarea sa în simțirea națională. Este o trăsătură de lumină priveliștea că acest tânăr nu s'a cufundat de tot în rătăcirile revoluționare, că nu s'a făcut o apă și un pământ cu ei, ci și-a păstrat neîncetat inima caldă pentru cei din neamul său.

Câteva pagini despre un schimb de scrisori, pe românește, cu frați din neamul său de aiurea, câteva pomeniri de scrieri românești care mai luminau viața surghiunitului — dau o svâcnire mai dulce povestirii care te amețește cu lucruri prea de rând și prea străine de noi și de cuprinsul povestirii.

Trăsături mai înălțate, fie prin svâcnirea iubirii de oameni pentru cel părăsit și strivit în aspra viață a surghiunului, fie printr'o desfășurare de

gânduri mai alese găsim în cap. 22 şi 23. In sfârşit, cu deosebită sete se ceteşte pornirea surghiunitului pe drumul întoarcerii.

Aici povestirea ni se pare prea grăbită. Am fi dorit să ştim ceva mai mult, despre felul cum ochii celui încercat vedeau şi judecau lucrurile, după lungile păţanii. Priveliştile trec prea iute pe dinaintea ochilor noştri, ca din sborul trenului.

Incheind romanul, avem şi deslegarea gâcitorii. Toată povestirea nu este decât petrecerea scriitorului ca surghinuit în năcazurile Siberiei. După zeci de ani, el scrie ce a văzut, ce a păţit şi a simţit.

Se cuvenea ca această povestire să fie scrisă. Acum o avem. Ştim ce a fost traiul lui C. Stere în Siberia, ştim ce a îndurat unul din ai noştri pentru dorul său de a vedea ridicaţi pe ai săi.

Totuşi dorul acesta nu şi-a găsit calea cea mai bună în alipirea către răsvrătiţii mâncaţi de închipuiri turbate şi cu totul depărtate de vatra dorurilor naţionale. Tocmai scrisul dlui Stere ne ajută să vedem pe aceşti neodihniţi într'o lumină care te înfioară.

Ei nu se pot lipi de noi. Umblă cu gânduri cari sunt o grea ameninţare pentru toată lumea. Işi trag un calapod al lor şi vor să ghemuiască toată lumea în ce socotesc ei viaţa cea mai înaltă.

Trăiasc-o ei, dacă le place! Dar ce zor au să turbeze pe toţi să intre în cătuşele lor!

Acesta e capătul romanului dlui Stere: a-ţi face încă şi mai neplăcută şleahta celorce luptau pentru „libertate". Noi tâlcuim acum prin ce vedem înfăptuit şi strigăm îngroziţi: Doamne fereşte!

Dl Stere ne-a slujit a face să nu-i avem deloc la inimă. Ducă-se pe pustii!

Arhim. SCRIBAN

M. Ar. Dan: EPIGRAME. Tipografia: Enric Uhrmann, Timişoara. Preţul 50 lei.

Epigrama prin construcţia ei geometrică, prin înţepătura finală şi calambururile indispensabile, este cât se poate de asentimentală. Nu ne surprinde dar că este cultivată, cel puţin la noi, de oamenii legii şi de ingineri, familiarizaţi cu matematica, ceeace nu înseamnă că numai aceşti profesionişti deţin brevetul spiritualităţii. La noi însă măeştrii geniului: Cincinat Pavelescu şi D. A. C. Cuza sunt ambii oameni de barou. Lor li se alătură în Banat dl M. Ar. Dan, inginer şi profesor la şcoala politehnică. Noul discipol al lui Marţial dispune de o vervă fabuloasă, păcat numai că şi-o împrăştie cu persoane prea necunoscute şi fără vre-o semnificaţie mai generală. Iată o probă, la care nu mă refer:

PROFESORULUI DR. ŢEPOSU

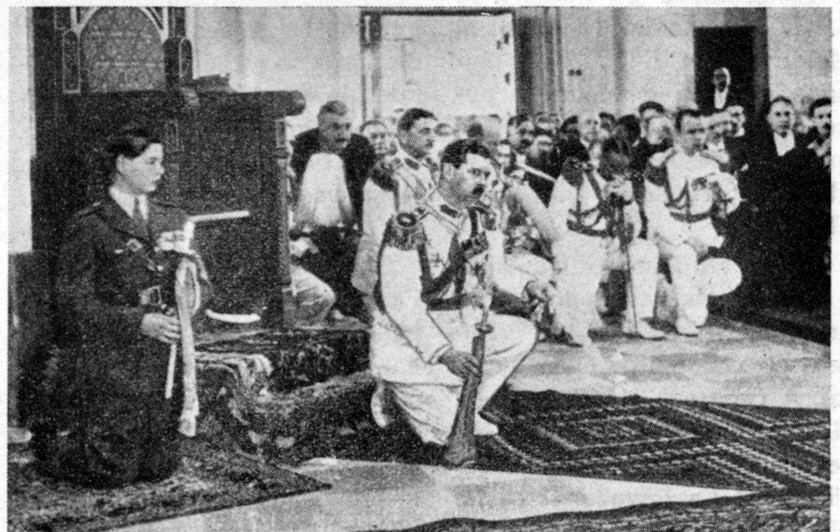
Am înţepat o'ntreagă lume
Cu epigrame şi cu glume...
Azi, doctore, mi s'a'nfunda:
Eşti primul care... „m'a'nţepat".

p. d.

CE S'A ÎNTÂMPLAT IN LUNA TRECUTA

La noi

M. S. REGELE ÎN BASARABIA. Duminecă 2 Iunie s'a săvârşit la Bălţi târnosirea noii Catedrale ortodoxe ridicată prin osârdia P. S. Episcop Visarion, iar în ziua următoare s'a pus piatra fundamentală a unui nou locaş de închinăciune la Hotin. Bucuria praznicului religios şi naţional a fost sporită prin împrejurarea, că la solemnitate a participat însuşi Majestatea Sa Regele Carol II împreună cu Marele Voevod Mihai şi cu membrii guvernului ţării. Deasemenea au cinstit acest praznic cu prezenţa lor delegatul Mitropoliei ortodoxe din Varşovia şi al Patriarhului din Ierusalim. Majestatea Sa Regele a fost primit pretutindeni cu ovaţii nesfârşite de naţia românească de peste Prut, naţie care-şi vădea întreaga sa bucurie faţă de înţeleptul nostru Suveran, care ţine atât de consecvent să cinstească prin înalta Sa prezenţă toate marile festivităţi din viaţa Bisericii neamului.

M. Sa Regele Carol II şi Voevodul Mihaiu la sfânta slujbă din noua catedrală din Bălţi

Serbările Restauraţiei: Buciumaşii bucovineni

REÎNHUMAREA OSEMINTELOR LUI DIMITRIE CANTEMIR. Impreună cu cele unamie şi câteva sute de lăzi de acte de ale Statului aduse din ţara Sovietelor, au fost readuse de curând cu pompa cuvenită şi osemintele marelui voevod Dimitrie Cantemir. Ţara întreagă a cinstit după cuviinţă acest moment istoric. La Constanţa osemintele au fost aşteptate de însuşi Majestatea Sa Regele Carol II împreună cu guvernul ţării. Rămăşiţele pământeşti ale lui Dimitrie Cantemir au fost transportate apoi la Iaşi, unde au fost reînhumate provizor, până la construirea unui mausoleu în care ele se vor odihni. Slujba de pomenire a fost săvârşită de însuşi I. P. S. S. Mitropolitul Nicodim al Moldovei. Tot I. P. S. Sa împreună cu alţi demnitari a pomenit cu lauda cuvenită marele fapte şi însuşiri care alcătuesc gloria neperitoare a voevodului cărturar.

Intr'adevăr Dimitrie Cantemir a fost o figură excepţională nu numai a istoriei noastre culturale, ci a istoriei europene peste tot, A cunoscut vre-o 15 limbi şi şi-a adunat o ştiinţă fără seamăn pentru timpul său. Această ştiinţă l-a învrednicit să fie ales membru al Academiei din Berlin şi l-a destinat să fie sfătuitorul ţarului Petru cel Mare al Rusiei. Cărturărească sa râvnă şi excepţionala sa pregătire ştienţifică au rodit lucrări preţuite şi astăzi. Amintim dintre acestea cel puţin 3: „Descrierea Moldovei", „Cronicul vechimii Româno-Moldovlahilor" şi „Istoria Imperiului Otoman". Domnitor a fost numai din întâmplare. Impărăţia sa era de pe tărâmul ştiinţific, nu de pe al politicei. Nici nu a domnit decât vre-o 7 luni (1711). Ca prieten al ţarului Petru cel Mare, după înfrângerea ruşilor de către turci la Stănileşti, a fost silit să părăsească pământul scump al patriei sale şi să se refugieze în Rusia, unde prietinul său împărătesc l-a cinstit cu moşii întinse şi cu multe demnităţi, pentru credinţa şi ştiinţa lui. După peste 200 de ani de surghiun osemintele învăţatului domn al Moldovei au fost readuse în pământul patriei întregite, care-i cinsteşte amintirea şi care se hrăneşte cu gloria lui.

SERBĂRILE RESTAURAŢIEI. Festivităţilor împreunate cu sărbătorirea zilei de 8 Iunie li s'au dat anul acesta un cadru deosebit de larg şi un caracter deosebit de tineresc. In toate satele şi oraşele ţării s'au ridicat în biserici rugăciuni pentru sănătatea şi îndelunga domnie a M. S. Regelui Carol II, iar tineretul a aranjat frumoase producţiuni sportive menite să arete odată mai mult vigoarea trupească a neamului şi spiritul de disciplină ostăşească în care vrea să fie crescut.

Impresionante au fost mai ales serbările din capitală unde câteva zeci de mii de tineri — străjeri — şoimi — cercetaşi şi premilitari — au defilat în faţa regelui ţării. Producţiunile sportive s'au început aici cu rugăciunea Tatăl nostru. In mulţimea de tineret aranjat pentru exerciţii gimnastice un băieţaş a îngenunchiat la rostirea Rugăciunii Domneşti, aşa cum de bunăseamă îl învăţase buna sa măicuţă acasă. In momentul acela micul cercetaş era cel mai mare comandant: el a arătat fără să ştie ceeace trebuiau să facă toţi camarazii săi.

† EUGEN GOGA. In ziua eroilor a fost aşezat spre odihnă vecinică la Răşinari trupul neînsufleţit al lui Eugen Goga. A fost o coincidenţă dintre cele mai potrivite, fiindcă Eugen Goga a fost un erou al gândului şi un erou al faptei.

Crescut în atmosfera creştinească şi românească a casei sale părinteşti, adormitul întru Domnul era predestinat să fie un luptător pentru mărirea naţiei sale. Şi a fost: prin iscusinţa

† Eugen Goga

sa gazetărească, prin pasiunea idealismului său politic și prin remarcabilul său talent literar deopotrivă. Spirit de o rară distincție, nu și-a prezentat niciodată și nimănui vre-un cont al talentului său literar sau al eroismului său național. N'a luat nici un premiu pentru admirabila sa carte „Două Siberii", nici pentru romanul său de înaltă valoare morală „Cartea Facerii", iar medalia Ferdinand I i-a împodobit pieptul abia atunci, când inima lui mare încetase să mai bată în el. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească dincolo, ostenelile lui de aici.

Congresul „Oastei": Procesiunea. In mijloc I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și I. P. C. Sa Arhim. Scriban

CONGRESUL OASTEI DOMNULUI. A doua zi de Rusalii Sibiul a fost martorul unor impresionante festivități religioase. Credincioșii grupați în mișcarea „Oastea Domnului" și-au ținut congresul lor anual sub conducerea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

Mânați de entuziasmul religios, de dragostea frățească și de devotamentul față de înțeleptul lor cârmuitor duhovnicesc, vre-o 2000 de ostași din toate părțile țării au participat la sfânta Liturghie din Catedrală ca și la adunările ce au urmat în sala Thalia și în aula Academiei Teologice, unde cuvântători iscusiți și entuziaști au arătat pe rând rostul mișcării ortodoxe Oastea Domnului și drumul duhovnicesc pe care trebue să-și îndrepte silințele ei. La congres au participat și mulți intelectuali și-o seamă de preoți. Ceice au mai avut nedumeriri, la măreața adunare religioasă dela Sibiu s'au putut convinge, că Oastea Domnului este o oaste de avangardă a Bisericii ortodoxe și toți câți interpretează altfel menirea se exclud în chip firesc din cadrele acestei mișcări.

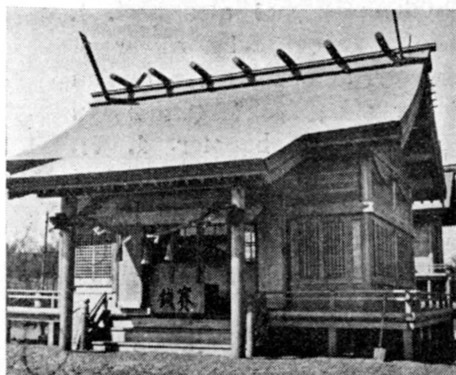
La alții

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN în loc să se soluționeze pare a se complica tot mai rău. Italia nu înțelege să se supună vreunui arbitru diplomatic, nici dacă aceasta ar fi chiar Societatea Națiunilor și continuă de zor cu trimiterea forțelor militare în colonia sa africană vecină cu imperiul M. S. Selasie I.

Pe de altă parte negusul Abisiniei se pregătește și el de luptă. Se spune că ar avea gata o armată de o jumătate de milion de oameni.

Intrucât în acest conflict sunt angajate și alte interese decât cele italo-abisiniene, se crede totuși că nu e exclusă încă o soluționare pacinică a conflictului. In special Anglia și Franța fac eforturi mari în acest scop.

IN EXTREMUL ORIENT încă nu s'au liniștit lucrurile. Japonia continuă cu „pacificarea" Chinei prin curățirea acesteia din urmă de bandele bolșevice. Trupele japoneze au ocupat întreaga parte nordică a Chinei și nu par ispitite dela gândul de a se opri în marșul lor făcut fără obstacole. Pe unde trec se așează cu nădejde schimbând

Templu japonez, construit din lemn

Ofițer abisinian

administrația, zidind temple și școli și aducându-și mărfurile lor negușătorești. In extremul orient Japonia face cam ceeace face Germania nouă în Europa: lucrează pe cont propriu.

IN JUGOSLAVIA încă e schimbare de guvern. Cabinetul Jeftici a căzut pe neașteptate, urmându-i un guvern Stoiadinovici, șeful partidului radical. Guvernul său în care au intrat și elemente din opoziția de până acuma precum și personalități în afară de partide pare a avea o durată limitată și chemarea de a pregăti în special schimbarea legii electorale și poate chiar a constituției jugoslave. E vorba deci de o schimbare în politica internă a regatului Jugoslav, dacă nu chiar și de o schimbare a politicei externe a lui. Până acum sunt însă prea puține indicații pentru a putea preciza ceva în această privință.

IN FRANȚA guvernul Flandin a căzut, fiindcă parlamentul francez nu a vrut să-i acorde depline puteri. I-a urmat pentru câteva zile cabinetul dlui F. Bouisson, care încă nu a fost mai norocos. Abia guvernul alcătuit de dl Laval, fost ministru de externe al Franței în cabinetele precedente, a isbutit să stoarcă parlamentului votul necesar pentru acordarea deplinelor puteri și să dureze deci nu știm până când. In orice caz până în momentul de față încă nu a căzut. In timp ce democrația franceză se 'ndeletnicea cu așa de precipitata răsturnare a guvernelor sale, aurul francez trecea pe calea văzduhului peste Canalul Mânecii. Acum toate silințele franceze se îndreaptă către consolidarea francului și prin ea a situației guvernului. Adeca nu toate, căci grija franceză e angajată și de recentul acord naval anglo-german, acord în baza căruia Germania își sporește tonajul marinei sale militare, ca să dea un criteriu real pentru dezarmarea generală pe care o tot moșesc marii pontifi ai Ligii Națiunilor...

M. S. Regina Marioara a Jugoslaviei cu cei trei fii ai săi

D. Laval cu D. Mussolini

O SEARĂ ROMÂNEASCĂ LA UNIVERSITATEA DIN BERLIN. Seminarul romanic al universității berlineze, a aranjat o foarte reușită seară românească în „Auditorium Maximum" al primei înalte școale germane. Festivitatea a fost deschisă de Prof. Dr. Gamillscheg, directorul seminarului, care, în cuvântarea sa, salută pe Ministrul României, membrii coloniei noastre și studenții germani și români prezenți acolo, stăruind inimos asupra necesității de a apropia între olaltă aceste popoare. Programul, minunat! Și mai românește alcătuit decât multe programe zise românești din patrie. Înșiruim!

Cântece: La oglindă, Leana etc. executat de corul format din membrii de-ai înaltei școale de muzică Kurt—Thomas—Kantorei, sub conducerea prof. I. Delu din Sibiu; Impresii dela țară de M. Negrea, executată la pian de Luse Gmeiner; Balada pentru violină de C. Porumbescu, exec. de Rudolf Bayer; diferite cântece de T. Brediceanu, exec. de Lula Mysz-Gmeiner; poezii și balade românești (ca: Toma Alimoș), recitate de Theamaria Lenz; Potpouri după motive ardelenești de Timotei Popovici și Rapsodia Română de G. Fotino, executate de orhestră dirijată de prof. I. Delu.

„Această seară românească, la a cărei deplină reușită și-a câștigat merite mai ales prof. I. Delu, a plăcut extraordinar și adeseori aplauzele nu mai voiau să se sfârșească" (Citez din Völkischer Beobachter, 1. VI. a. c., care cu aceste aprecieri încheie amplul său reportaj asupra festivității). Noi felicităm pe însuflețiții misionari ai sufletului românesc, cu însuflețire și punem aici, satisfăcuți, un autentic final românesc: Așa, *da!*

GR. T. M.

UNIVERSITĂȚII REGELE

Viața veselă

Ea: Vezi, Ionel dragă, trebue să-mi fac o rochie nouă. Vecinele mi le cunosc pe toate celelalte.

El: In cazul acesta e mai convenabil să ne mutăm în altă stradă.

IN VOIAJ DE NUNTĂ

— Mitică marea se micșorează!
— Nu, draga mea, asta e refluxul.
— Doamne, ce noroc. Tu chiar acum mi-ai spus că ai să mă iubești până va seca Oceanul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CROITORUL ȘI CHIULANGIUL

Un pierde-vară întâlnește pe croitorul său.
— Cum se fac hainele în vara asta, întrebă el?
— Cu bani peșin! răspunse croitorul cu glas aspru.

EFTIN DE TOT

— Mă *gândesc* la o călătorie în America. Oare va costa mult?
— Dimpotrivă, nimic.
— De ce?
— Pentrucă a te gândi la o călătorie în America nu costă nimic.

MOTIVUL

— Nu faceți în curând logodna?
— Nu: prietenia noastră s'a stricat.
— Ce spui?
— Da, omul devenise mașină: scrisorile lui de amor le scria la mașina de scris, iar de vorbit nu-mi mai vorbea decât prin telefon.

BĂI DE MARE

— E instalație modernă la baia de mare unde vei merge la vară?
— Da... tiptop și pantalonii de baie se calcă cu dungă.

IMPOSIBIL

Profesorul: Câte coaste ai, Ionele?
Ionel: Nu le pot număra, domnule, profesor, că mă gâdil prea tare...

DISTRAT

— Domnule profesor, afară stă un om cu picioare de lemn.
— Te rog spune-i că nu ne trebue.

LA GEOGRAFIE

— Profesorul: câte continente avem?
— Elevul: cinci.
— Profesorul: spunele pe rând.
— Elevul: unu, doi, trei, patru, cinci.

CU TÂLC

El. Nu mă mai cunoașteți doamnă?
Ea. Costumul l-am mai văzut undeva.

*

Ea. Spune, dragul meu, dac'am mai fi din nou tineri cum am fost odată, m'ai mai lua de nevastă?
El. Bine, draga mea, vezi că stăm liniștiți, de ce cauți iar motiv de ceartă?

EXPLICAȚIE

— Copilul: Tată, ciupercile cresc numai pe loc umed?
— Tatăl: Da, fiul meu.
— Copilul: Aha, de aceea se aseamănă cu un ploier!

CRETA BUCLUCAȘE

Soția: Ce pudră albă ai pe umeri?
Soțul: Ah... a... e cretă de biliard.
Soția: Mă rog, de când se folosește la biliard cretă parfumată!

DISCRET

— Vă rog să mă ajutați cu ceva.
— Bine, am să-ți dau un cec, poftește.
— Da, dar ați uitat să-l iscăliți.
— Știu, făcând un bine vreau să rămân necunoscut.

ECHIVOC

— Domnule doctor, cum poți să spui atât de sigur că dl X va mai trăi 24 de ore?
— Doamnă dragă, e sub cura mea.

SOLUȚIE

— Dar bine fetițo, așa nu mai merge. Spargi mai multe farfurii și pahare, decât capeți leafă. Cum o să ieși la socoteală?
— Cred c'ar fi bine să-mi urcați leafa.

NICI VORBĂ...

— Imi e atât de cunoscut numele satului acestuia, nu cumva s'a născut în el vre-un poet de seamă?
— Nici vorbă, domnule, în timp de 10 ani decând sunt eu aici sigur că nu?

DISTRAT

Am găsit un fir de păr în supă: chelnăr, de ce nu piepteni supa?

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTA DE FAMILIE

APARE LUNAR

SUB AUSPICIILE „FRAȚIEI ORTODOXE ROMÂNE", SECȚIA SIBIU

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE DE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, ACADEMIA TEOLOGICA „ANDREIANĂ"

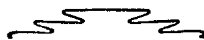
ABONAMENTE SE POT FACE ȘI LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIU

Numărul viitor al „Vieții Ilustrate" apare la 1 Septemvrie ca număr dublu.

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE SIBIU

IN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-și trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Intrucât e posibil, dorim ilustrații (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale și sociale din oricare parte a țării. Aceste cronici trebue să fie însă însoțite de fotografii.

